1967 OKT 12

Szegedi Egyetem

V. évf. 15. szám. A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA 1967. október 8.

Szükség van ifjúságunk növekvő közéleti hivatásérzetére

Ülést tartott a megyei egyetemi és főiskolai tanács

October 2-án délután a József Attila Tudományegyetem KISZ-klubjában tartotta ülését a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Csongrád megyei bizottsága mellett működő megyei egyetemi és főiskolai tanács.

Az ülésen az 1966/67-es évi egyetemi és főiskolai ifjúsági akcióprogram teljesítését elemezte, értékelte a tanács. A vitaindító referátumot dr. Koncz János, a megyei bizottság titkára ismertette. Elmondta, hogy a múlt tanévben a mozgalmi munka középpontjában az MSZMP IX. Kongresszusa anyagának, határozatainak feldolgozása és a KISZ VII. Kongresszusa előkészítésével kapcsolatos teendők állottak. Az alapszervezeti vezetőségválasztó taggyűlésektől a kongresszusig s azóta is sok jele van annak, hogy egyetemi és főiskolai hallgatóságunk, KISZ-tagságunk társadalmi aktivitása, közéleti hivatásérzete megnövekedett. Ezt mutatta és mutatja a taggyűlések élénk vitaszelleme, a sok-sok értékes és hasznosítható kezdeményezés, amelyek egyrészét máris felhasználják munkájukban a vezetőségek és a KISZ aktivistái.

Rendkívül gazdag és sokrétű programot teljesítettek sikeresen a két egyetem és a főiskola ifjúsági szervezetei. A Szegedi Egyetemi Napok, a Házai Diákszemináriúm, a vietnami szolidaritási akciók, a Forradalmi Ifjúsági Napok rangos programja megvalósításában oroszlánrészt vállaltak intézményeink s feladataink jól teljesítették. Ugyanakkor az akciók mellett s talán azok hatására is tartalmasabbá vált az alapszervezetek munkája, erősödött a vezetés és a tagság összhangja a mozgalomban. Referátuma befejezésében Koncz János utalt arra, hogy az új tanév, az 1967/68-as évi mozgalmi akcióprogram hasonlóan sikeres megvalósításához ennek a közéleti-társadalmi aktivitásnak a további erősödésére van szükség. Szocialista társadalmunk számít az ifjúság segítségére, aktív részvételére társadalmi-gazdasági rendünk új feladatainak megvalósításában is.

A referátumot követő vitában többen foglalkoztak a következő időszak feladataival, elsősorban a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója megünnepléséhez kapcsolódó rendezvények előkészítésével. A hozzászólók egyöntetűen hangot adtak annak a meggyőződésüknek, hogy a KISZ az eddiginél sokoldalúbban és hatékonyabban segítheti az ifjúság eszmei-politikai nevelését és a mozgalmi munka további fejlődésének épp a politikai felvilágosítás tartalmasabbá tétele és módszereinek gazdagítása lehet az alapja.

Az első napirendi pont vitája után Égető Emese, a KISZ Csongrád megyei végrehajtó bizottságának tagja ismertette az 1967/68-as évi megyei akcióprogram tervezetét.

Orosz nyelvoktatók világszövetsége

Szeptember elején Párizsban megalakult a russzisták világszerte vezete „Orosz nyelvoktatók világszövetsége" néven. Feladatául, mint a kiadott közlemény írja, azt tűzi maga elé, hogy elősegítse az orosz nyelv és irodalom terjedését és tanulmányozását

A világszövetség elnökéül a neves csehszlovák russzistát, Frantisek Malir profeszszort választották. Alelnökök a Szovjetunió és Franciaország tudományos életének képviselői lettek.

Szputnyik

Már tíz éve... 1957 október 4-én ujjongva jelentették a világ összes rádióállomásai, hírügynökségei, öles betűkkel hirdették a lapok címoldalai a szenzációt: — emberi kéz műve, mesterséges bolygó kering a világűrben. A szputnyik — orosz szó. Az első mesterséges bolygó, az első szputnyik szovjet emberek alkotása volt.

Ötvenéves a Nagy Októberi Szocialista Forradalom, ötven esztendeje épül, fejlődik, gyarapodik gazdagságban, erőben, tekintélyben a világ első szocialista nagyhatalma. Ötvenéves a szovjet tudomány, amelynek minden eredménye a világűr tanulmányozásában és meghódításában összpontosult.

Lenin már a szovjethatalom első hónapjaiban felvetette a tudományok, a tudósképzés széles körű fejlesztésének szükségességét. Az 1918-ban elkészült legendás „Vázlatos munkatervben" is megkülönböztetett figyelem jutott a tudomány tervszerű irányítása kérdéseinek. A polgárháború alig ért még véget, a romok eltakarítása folyt, s a szovjet gazdaság megteremtésének emberfeletti erőfeszítéseket igénylő hősi napjait éltedolgozta a szovjet nép, amikor néhány tudós már megállapította a bolygóközi közlekedés lehetőségeit tanulmányozó társaságot. 1925-ben Kievben már kiállítást rendeztek a bolygóközi térségek kutatásáról és meghódításáról s két évvel később, Moszkvában nyílt meg az első Űrhajózási Világkiállítás. A világon először 1929 májusában Leningrádban alakult tudományos intézet, amelynek az elektromos és folyékony üzemanyaggal működő hajtóművek kidolgozása volt a feladata, s Gázdinamikai Laboratóriumnak nevezték el.

Huszonnyolc esztendei szívós, szervezett tudományos kutatómunka vezetett el 1929-től 1957 októberéig. Az első szputnyik, az első „Bip", óta bebizonyosodott a világ előtt, hogy a szovjet tudomány magasrendű szervezettségével, az erők tervszerű irányításával, egyes feladatok megoldására képes koncentráltságával felette áll a legfejlettebb kapitalista nagyhatalmak tudományos életének. A versenyben döntő vereséget szenvedett a tőkés világ tudománya. S hatásában, jelentőségében ez a verseny és a szocialista tudománynak ez a győzelme messze túlnőtt azóta a tudományok szféráján: immár világpolitikai tényezővé hatalmasodott.

Nem véletlen az a kétségbeesett erőfeszítés, amivel az USA megpróbálta — mindeddig sikertelenül — behozni lemaradását. Aki figyelemmel kísérte a két vezető nagyhatalom versengését pontosan tudhatja, mint érték évről-évre a versengésben újabb és újabb vereségek az űrkutatás terén az amerikai asztronautikát. Megsemmisítő az a fölény, amivel a szovjet asztronautika rendelkezik az űrkutatási program szervezettségét, részletes, tudományosan megalapozott kidolgozását, csodálatos arányosságát és elrendezettségét illetően.

Születtek nagy sikerek mindkét oldalon s voltak már itt és ott áldozatai, mártírjai is az emberiség e minden eddiginél nagyratörőbb küzdelmének. Grissom, White és Power, illetve Komarov tragikus halála, hősi életáldozata épp oly emlékezetes momentuma lesz, marad mindig a világűr meghódítása napjainkban íródó történetének, mint Gagarin első ürrepülése, mint Tyereskova, az első női űrhajós hőstette s mint a többiek feledhetetlen sikerei.

S nevek és tények mögött a tervezők, technikusok, munkások névtelen sokaságának, a magát megnevezni nem akaró tudománynak a története ez, amely az atomkor és a világűr meghódítása küszöbén eredményeivel bizonyította és bizonyítja, hogy méltó az emberiség történelme legfejlettebb társadalmi rendszeréhez, a kommunizmus építésének útján járó Szovjetunióhoz.

P. L.

Magasszínvonalú politikai nevelés orvosegyetemünk KISZ-alapszervezeteiben

A hatékonyabb eszmei-politikai nevelőmunkának, az alapszervezetek nagyobb önállóságának jegyében készül az orvosegyetem KISZ szervezete az új tanév feladatainak megoldására. A SZOTE KISZ bizottsága ezidén csupán javaslatokat tett az alapszervezeteknek a követelményrendszer kidolgozására. Ahogy Besenyi Sándor, aki szeptember közepétől kezdve hat hónapon át dr. Annus János távollétében a titkári teendőket látja el, mondta: az alapszervezeteket dicséri az a tény, hogy a javasolt követelményeken felül is vállaltak kötelezettséget.

Az eszmei-politikai nevelőmunka teendőivel kapcsolatban az akcióprogram magasvonalú KISZ oktatási program kidolgozását tervezi. Az alapszervezetek a tanult szaktárgyak világnézeti vonatkozásairól tartandó előadásokkal érhetik el ezt.

Nagy érdeklődésre tarthatnak számot a Kommunista kiáltvány 120. évfordulója alkalmából szervezendő szövegolvasó kör, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom jubileumára szervezendő előadások és vetélkedők.

Az új akcióprogram nagy figyelmet fordít a marxista—leninista történetszemlélet kialakítására, a szocialista hazafiság elmélyítésére, az internacionalizmus erősítésére: a külföldi utazásokat, a „Diákok a harmadik ötéves tervért" mozgalmat egyaránt felhasználva céljuk elérésére.

Az orvostudományi egyetem akcióprogramja a VII. kongresszus szellemében törekszik arra, hogy tervszerűbbé és tartalmasabbá tegyék a szervezeti életet. Az alapszervezetek taggyűléseken dolgozták és dolgozzák fel a kongresszus anyagát, hogy a dokumentum iránymutatása alapján, önállóan érvényesítsék a mindennapi munkában.

A kollégiumok kiemelkedő feladata lesz a szocialista kollégiummá válás meghirdetése, követelményrendszerének kidolgozása és megvalósítása.

Az Orvostudományi Egyetem KISZ Bizottsága legfontosabb teendői között tartja számon annak az alkotó kapcsolatnak fenntartását és további erősítését, amely az egyetem párt- és állami vezetése s a szervezet között kialakult.

Eredményesen dolgoznak a KISZ kari bizottságai tudományegyetemünkön

A József Attila Tudományegyetem kari KISZ bizottságai az 1967/68-as tanévben is a legfontosabb egyetemi célkitűzést, a kommunista szakemberképzést kívánják munkájukkal elősegíteni. Munkatervében mindhárom bizottság kiemelt helyen foglalkozik a Nagy Októberi Szocialista Forradalom megünneplésével. A Bölcsészettudományi Kar fiataljai a jubileumi ünnepségek keretében szovjet katonákkal és magyar internacionalistákkal akarnak találkozni.

Hatékonyabb érdekvédelem

Új elgondolásokkal találkozunk az érdekvédelem területén is a bölcsészek munkatervében: nagyobb figyelemmel akarják kísérni a fiatal házasok anyagi helyzetét, és „A Mi Postánk" címmel a KISZ szoba mellett postaládát állítanak fel, amelynek segítségével, úgy vélik, mindig értesülnek majd a tagság véleményéről, elgondolásairól.

A jogtudományi kar KISZ bizottsága immár harmadszor készül a valódi hagyománnyá váló Ifjúsági jogásznapok megrendezésére. Emellett különösen a társadalmi munkában igyekeznek kitűnni a kar kiszistái: egy-egy munkanapot ajánlottak fel a vietnami nép megsegítésére, a KISZ-szervezettel kapcsolatot tartó TSZ-be készenléti brigádokat szerveznek és részt vesznek a Szegedi Építőipari Vállalat bontási tervének teljesítésében is. Csak dicsérni lehet a kari KISZ bizottság érdekvédelmi terveit: a Lakásszerző Iroda megvalósítását.

A VII. kongresszus határozatainak feldolgozását és megvalósítását, a politikai képzés kiterjesztését és hatékonyságának növekedését, a szervezeti fegyelem további erősítését, a fegyelmi eszközök következetesebb alkalmazását jelölte ki fő célkitűzésének a természettudományi kar KISZ bizottsága.

Kétezer hallgató tennivalója

Elhatározták azt is, hogy bizottságot hoznak létre a nehezen beszerezhető jegyzetek, tankönyvek hallgatók közti árusításának lebonyolítására. Csupán néhány kiragadott gondolat, elképzelés ez. Szép tervek. Megvalósításuk kétezer hallgató érdeke. És tennivalója.

Öt országban

Orvostanhallgatók külföldi nyári gyakorlata

Július-augusztusban öt ország látott vendégül szegedi orvostanhallgatókat nyári cseregyakorlat keretében. Jugoszláviában Nis, Ljubljana és Szkopje egészségügyi intézményeiben, kórházaiban 4 hallgató töltötte gyakorlatát. Bulgáriában Szófia és Várna 10—10 hallgatót fogadott be a gyakorlat időtartamára. Krakkó és Bialistok volt Lengyelországban 33 orvostanhallgató és 10 gyógyszerészhallgató otthona, míg az NDK-ba utazókat Lipcse kórházai, rendelőintézetei várták. A Szovjetunióba 10 orvostanhallgató és három gyógyszerészhallgató utazott el, akik Szeged testvérvárosában, Odesszában töltötték nyári gyakorlatuk napjait.

A nyári gyakorlat mellett külföldi építőtábori munkában való részvételre is alkalma nyílt az egyetem hallgatóságának. A Német Demokratikus Köztársaság három városában: Drezdában, Greizeben és Magdeburgban összesen 48 orvos- és gyógyszerészhallgató töltött 1 hónapot az építőtáborokban.

Pezsgő, eleven mozgalmi élet

Tovább gazdagodik az alapszervezetek munkája főiskolánkon

A Tanárképző Főiskola KISZ szervezetében minden tanév elején az a legnagyobb gond, hogy a vertikális felépítésű alapszervezetek munkájába miként tudnak bekapcsolódni az elsőévesek. Erről beszélt *Rigó* Józon tanársegéd, a főiskola új KISZ titkára is. Arról, hogy még az átigazolások folynak, s emellett a felsőbbévesek legnagyobb feladata: *a gólyákat bevezetni a főiskola tanulási módszereibe, megszoktatni velük az új oktatási intézmény s egyben újfajta mozgalmi élet légkörét.*

Az alapszervezetek politikai, kulturális és sportmunkáját ebben a félévben ugyanaz a nagy esemény kapcsolja össze: Október ötvenedik évfordulója. *Mindegyik alapszervezet bekapcsolódott a „Szovjet tudomány 50 éve" mozgalomba, a „Ki tud többet a Szovjetunióról" vetélkedő küzdelmeibe, a rajz szakosok pedig a jubileumi plakátpályázatot kísérik különös figyelemmel.*

Különösen sok munkát vállalt magára a magyar — történész alapszervezet: *az ő rendezésükben kerül sor az antifasiszta estre, a szovjet irodalmat ismertető konzultációs órákkal egybekötött előadássorozatra is. November 2-án az Arezzóban kitűnően szerepelt énekkarral együtt rendeznek műsoros estet az ötvenedik évforduló jegyében.*

Az alapszervezetek munkatervéből nem maradhat ki az a sepeciálisan főiskolai feladat sem, hogy *a másodéves csoportok a különböző városi iskolák úttörő szervezeteinek nyújtsanak segítséget. Új elképzelés azonban, hogy a fizikai és történész alapszervezetek tagjai a gyermekklinika kis betegeit készülnek korrepetálni.*

A kongresszus szelleme

Az orvosegészségügyi szakszervezet egyetemi bizottságának tervei

1967 — a kongreszusok éve. E nyáron, a kongresszusok nyarán gyűltek össze Budapesten az orvosegészségügyi szakszervezet képviselői, hogy a párt IX. kongresszusa után, az új gazdasági mechanizmus bevezetésének előestéjén tanácskozzák meg az egészségügyi dolgozók érdekvédelmének időszerű problémáit.

— *Mit jelentett a VI. kongresszus az egyetemek és speciálisan a Szegedi Orvostudományi Egyetem Számára?* — ezzel a kérdéssel kerestük fel dr. *Tényi* Mária docenset, a szakszervezeti bizottság elnökét.

Növekszik a hatáskör

— Az egészségügyi szakszervezetek munkáját is elsőrendűen befolyásolja majd a jövőben az, hogy növekszik hatáskörük. Több joga és több kötelessége lesz a szakszervezeteknek. Legfontosabbnak azt a döntést tartom, amely szerint a szakszervezet vezetőinek tárgyalásokon tanácskozásokon nemcsak tanácskozási, de vétójoguk is lesz.

Bizonyos kérdésekben természetesen még nem születhetett döntés, hiszen a szakszervezetek feladatai kapcsolatban lesznek az új gazdasági mechanizmus teremtette helyzettel. Általánosságban mondhatjuk, hogy a szakszervezetnek nagyobb aktivitást kell kifejtenie, de pontosan körülírni még nem tudjuk. Mindenesetre: a szakszervezeteknek kötelessége a dolgozókat felvilágosítani. A tények ismertetésével, a helyes nézőpont kialakításával is sokat tehetünk az egyetemi vezetés megsegítésére.

— *Konkrét elképzelések közül mit emelne ki?*

— A kongresszuson hallottuk azt is, hogy emelik a szakképzett egészségügyi káderek létszámát. 1970-ig fokozatosan tízezer dolgozóval bővül ez a létszám. Számunkra ez rendkívül örvendetes tény, hiszen ez az egészségügyi munka minőségi javítását hozza magával. Az elosztást a szakszervezeteknek kell ellenőrizniük, hogy a káderokkal nem ellátott intézményeket segítse majd a létszámfejlesztés.

Ugyanakkor ez újabb feladatot is jelent: még fokozottabban kell arra ügyelni, hogy a dolgozók megfelelő körülményeit biztosítsák. A létszámnövekedést figyelembe véve szorgalmazni kell a szociális létesítmények megteremtését, ahol még nem sikerült ezt elérnünk.

Bérkérdések a napirenden

Az orvosegyetem viszonylatában a Dóm téri épületek átalakításánál kell ügyelnünk arra, hogy az eddig hiányzó öltöző és ebédlő helyiségek biztosítva legyenek a felújítás után.

— *Az orvosegészségügyi szakszervezet szívos munkájának volt eredménye többek között az egészségügyi középkáderek fizetésrendezése. Foglalkozik-e azóta a szakszervezet bérpoblémákkal?*

— Szakszervezetünk a jövőben azt tartja legfontosabbnak, amelyről a kongresszus, ha feltételes módban is, szó esett: az alsókáderek: beteghordozók stb. bérének rendezését. Ha a népgazdaság fejlődése ezt lehetővé teszi, akkor jelentősen javulhat majd a gyógyító munka is. Nem vesszük le a napiredről a fiatal orvosok bérproblámáját sem, de ennek megoldásához országos összefogásra van szükség.

— *Hogyan hatott a kongresszus az orvosegyetem szakszervezetének mindennapi munkájára?*

— Munkatervünk már a kongresszus szellemében készült. Pontos határidőkkel, fokozott ellenőrzéssel is hatékonyabbá akarjuk munkánkat tenni. Itt máris gátló tényezőnek bizonyulnak az építkezések. Kultúrfelelősünk nem képes betartani a határidőt, hiszen a gazdaság épületének átalakítása vontatottan halad. Áll a könyvtár újrarendezése.

Nincs kultúrterem, ifjúsági klub. A nehézségek ellenére a kongresszus által határozatba foglalt széleskörű politikai oktatást megvalósítjuk. Októbertől kezdődően ilyen jellegű konferenciákon elsősorban az új gazdasági mechanizmus rendszeréről tartunk majd előadásokat.

Új kezdeményezésünk, hogy a középkáderek valamint az orvosok továbbképzésére konferenciákat rendezünk, ahol a klinikák laborvezetői beszámolnak az új módszerekről, arról, hogy a betegellátás érdekében miként lehet ezeket a módszereket átadni más klinikáknak is.

— *A jövő szakszervezeti munkájának közelebb kell kerülnie a dolgozókhoz. Hogyan remélik ezt elérni?*

Intézeti szakszervezeti napok

— Októberben minden intézetben szakszervezeti napokat tartunk. Ezeken részt vesz a szakszervezeti bizottságnak legalább három tagja. S nem mint meghívott s udvariasan hallgató vendég. Azért lesznek ott, hogy egyikük beszámoljon a szakszervezeti bizottságnak az utóbbi években végzett munkájáról, amelyet eddig nem ismertek eléggé a dolgozók. Eddig a szokásos szakszervezeti gyűlésekre kevesen jöttek el. Most mi megyünk a dolgozókhoz felvilágosítani őket, meghallgatni terveiket javaslataikat.

Az orvosegészségügyi szakszervezetre nagy feladatok várnak. Az eddiginél jóval bonyolultabb feladatok. Nehéz lesz az út a következő kongresszusig. A hetedik, amely visszatekintve az elmúlt évekre választ ad majd sok olyan mondatra is, amely megtöltötte kérdőjeleivel ezt a beszélgetést.

V. M.

A társadalom szolgálatában

Egy kommunista tudós életútja

HATVANHÁROM éves. Életműve immár kiteljesedőben van. A munka, amit naponta végez, becsületére válna akármelyik 20—30 éves fiatalnak. Társadalmi-közéleti tevékenysége példamutatóan sokoldalú s méltó része egy magasrendű humanista, a társadalom szolgálatát életelvként hirdető és vállaló kommunista tudós munkásságának.

Dr. Julesz Miklós professzorral I. sz. belklinikai dolgozószobában erről az életműről beszélgettünk. Életműről és élethivatásról. Az útról, amely négy évtizede indult s nehézségeken, áttörhetetlennek tűnt akadályokon, tragikus csapásokon, megpróbáltatásokkal teli időszakokon keresztül töretlenül vezetett máig.

— Harmadéves egyetemista voltam — emlékezik a kezdetre — amikor gyakornok lettem a pesti egyetem élettani intézetében. Belgyógyászszá a Korányi-klinikán képeztem magam. Tizennyolc év telt el azóta. S addig? Kezdettől fogva arra törekedtem, hogy ne maradjak el választott tudományszakomban a fejlődéstől. Két munkaszolgálat között 1940—41-ben Eszterházy-ösztöndíjas voltam. Dolgoztam megfeszített erővel, nem hagytam magam eltiporni. Tragikus, nehéz időszakok? Igen... Szüleimet, egész családomat elvesztettem. Sírjuk nincs, ahová virágot vihetnék. Csak az emlék van. Emlék, amit nem tudok s nem is akarok elfelejteni. Apámé, aki egyszerű tanító volt s akitől a szívósságot, a céltudatos szorgalmat, a következetes munka szeretetét tanultam. Erre a következetességre és céltudatos szorgalomra neveltem a fiamat, aki most áll ott, ahol én negyven évvel ezelőtt. Pokolból jöttem vissza 1945-ben s mindent elölről kellett kezdenem. Hogy éltem túl? Nem tudom, talán hogy hittem a emberekben... Hogy ez a hit nem tört meg bennem ott sem. Ez segített.

ÁLLOMÁSOK. Esztendők, szívós munkában eltelt évek a Rusznyák-klinikán. Onnan jött Szegdre kilenc évvel ezelőtt Julesz professzor.

— Az év — folytatja — épp úgy emlékezetes esztendő az életemben, mint ez a mostani. Akkor védtem meg nagydoktori disszertációmat s neveztek ki „nem tanszékvezető egyetemi tanárrá". Akkor került nyomdába munkásságon összegzéseként 1000 oldalas monográfiám „Az endokrin betegségek diagnosztikája és korélettani alapjai. Endokrinológiával 1932 óta foglalkozom, azóta művelem annak különböző területeit. Endokrinológiából habilitáltam, abból írtam doktori disszertációmat. A felszabadulás óta harcoltam s harcolok a magyar klinikai endokrinológia elismeréséért. Amit elértem... Magyarországon Szeged a klinikai endokrinológia központja. Amit nem... Hogy amiképp Romániában, Csehszlovákiában, Bulgáriában, a Szovjetunióról nem is beszélve, működnek önálló endokrinológiai klinikák és tudományos kutatóintézetek, Magyarországon is létesüljön ilyen önálló intézménye ennek az új s a kutatási eredmények nyomán mind jelentősebbé váló orvosi tudományszaknak. A klinikán, amelynek vezetője vagyok, van önálló endokrin-osztály. Előzmények nélkül kezdtünk dolgozni, amikor Szegedre kerültem. Nem volt könnyű dolgunk. Magyarországon a vese- és keringési kutatásoknak van nagy hagyománya. Eredményeink? A kialakult jó légkör, a kitűnő klinikai gárda, a következetes és fegyelmezett kollektív alkotómunka eredményei. A klinikán mióta itt vagyok, négy munkatársam nyerte el a tudomány doktora fokozatot s a fiatalabbak közül, akiket már valóban tekinthetek „tanítványaimnak" további négy készítette el és nyújtotta be kandidátusi disszertációját. Tavaly decemberben jelent meg Kovács Kálmán docenssel közösen írt munkánk, monográfiám folytatása, az „Endokrin betegségek gyógyítása és elméleti alapjai". Dr. Faredin Imre és Tóth István vegyészekkel közösen most rendezzük sajtó alá hat évi kutató munkánk eredményeként 20 íves dolgozatunkat, mely a női hormonműködés zavaraival, a nők szőrösödésével kapcsolatos új megállapításainkat összegzi. Harmincöt évi tudományos-, szervező és irányító munkám elismerését éreztem abban, hogy májusban a Magyar Tudományos Akadémiai levelező tagjai sorába választott. Munkámban mint tudós és mint kommunista sok támogatást kaptam a helyi pártszervezetektől. Tagja vagyok az MSZMP Csongrád megyei bizottságának s ebben a minőségben igyekszem ott a szegedi tudományos élet érdekeit mindenben képviselni.

A SAALE MENTI Halle város heteken át ünnepelt júniusban. A Halle-i Luther Márton Egyetem, amely a reformáció fellegvárának, a híres, ősi Wittembergi Egyetemnek jogutóda volt ezeknek az ünnepségeknek a központja. Június elején az egyetem orvostudományi fakultása az orvostudományok klinikuma 250 éves oktatását ünnepelte. Június 18—24 között ünnepelték meg a Hallei és a Wittenbergi Egyetemek egyesítésének 150. évfordulóját. Ennek keretében, június 22-én választotta Julesz professzort díszdoktorává az egyetem.

— Németországban a háború óta kétszer tartottam előadást — mondja ezzel kapcsolatban a professzor — mind a kétszer a Német Demokratikus Köztársaságban. Tavaly — miután egyetemünk és a halle-i egyetem között testvéregyetemi kapcsolat áll fenn — meghívtak előadónak az orvosi fakultás június elején rendezett ünnepi ülésszakára. 1967 elején pedig levelet kaptam A. Freye professzortól, a fakultás dékánjától, melyben arról értesített, hogy az egyetem díszdoktorai sorába kíván választani. Hogy ez milyen jelentős megtiszteltetés, azt akkor tudtam meg, amikor az avatási ünnepségen elmondták, hogy a többszáz éves egyetemnek én vagyok a kilencedik honoris causa orvos doktora s az első magyar orvos, aki ezt a címet elnyerte. Jólesett a kitüntetés, az elismerés. S az különösen, amikor a dékán feleségemnek is gratulált, mintegy kifejezve: a feleség, az élettárs, aki nyugodt otthont, kiegyensúlyozott családi életet biztosít, első segítőtársa a tudósnak, s a legtöbbet adja ahhoz, hogy munkáját zavartalanul, eredményesen végezhesse.

A PERGAMENRE írt, függőpecsétes díszes oklevél visszakerül kerek tokjába. Elismerés és most már emlék is. Új feladatok, új tennivalók következnek. Készül az akadémiai székfoglaló, az előadás a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóján rendezendő tudományos ülésszakra. S újabb harcok és a hit... Az életmű e két velejárója, mindenkori lendítőereje.

PAPP LAJOS

Reigl Endre:

Így éltünk a táborban

II. rész

A másik megtisztelő cím, a Mini Kukorica tulajdonosa német lány. Rá különösen jól illik a kislány megjelölés, hiszen mindössze 130 cm magas. Így még az egyébként is alacsony német küldöttségből is kirí.

— A kukorica két és fél méter magas volt. Legalább. Én meg egy-harminc. Legfeljebb. Logikus: ugráltam. A rossznyelvek ugyan azt mondják, hogy létrán kellett feltenni engem a kukorica címeréhez, ez azonban nem így volt! Amíg bírtam, ugráltam. Utána? Kerestem magamnak — a nevemnek megfelelő — mini-kukoricát... — nagy nevetés fogadja a bejelentést. És sok bólogatás. Ugyanis többnyire a kukoricák nőttek magasabbra...

Pista bácsi

A lánytábor legnépszerűbb embere. Személyleírása: legalább 100 kilogramm, nagyhasú, csupaszív bácsi. Ezek után már természetes, hogy ő volt a tábor főszakácsa. Nem véletlen, hogy a lányok közül mindenki dicsérte az ellátást.

— Én csak azt modom, nem ráfizetés az, ha bőséges, jó ennivalót kapnak a táborlakók. Ha éhes a gyerek, kevesebbet dolgozik, ez viszont már veszteség. Aztán meg hazautaznak a lánykák, elmesélik, hogy milyen rossz volt a „kaja", — mert legelőször ezt mondják el ám otthon! — és nincs az a szülő, aki még egyszer építőtáborba engedné a csemetéjét. Ezt akarják? Nem hiszem! Én mindent megtettem, ami tőlem telhető volt. Ha azt kérdezi az igazgatóság, hogy hol van az a két kiló krumpli, ami hiányzik, én csak azt mondom, hát hol lenne, megették a gyerekek! Váljon egészségükre!

Darina és társai

A székkutasi volt kastély egyik szobájában laktak a nyitrai és a szegedi tanárképzős lányok. Lakosztályuk alapján ők voltak az „urak", mégis mennyire irigyelték a sátorlakó „egyszerű embereket"! Elvégre, a sátor az igazi...

— Az első napok nehezek voltak, nem értettük egymás nyelvét. A nyitraiak közül csak én beszélek magyarul — mondja Judita Benőova. — Így én közvetítettem, jobb híján pedig oroszul, vagy mutogatással értették meg magukat a lányok. Most pedig? Beszélni ugyan továbbra sem tudnak egymás nyelvén, mégis megértik egymást. Előfordult olyan is nem egyszer, hogy magyarul szólt valaki egy szlovák lányhoz, például, hogy várj meg. Bár nem értette, a hangsúlyból mégis következtetett. Felelt is rá — természetesen szlovákul, — hogy jól van, várok.

A nyitrai tanítóképzősök néhány magyar szót is megtanultak. Közülük Darina Drdosova volt a legszorgalmasabb.

— Ápásor tábu — mondja. S hogy miért? Az még nem megy magyarul. A szegediek, Fáy Mária és Szanka Mária mesélik.

— Első nap Darina tévedésből egy apasort címerezett le. Még büszke is volt rá, hogy neki milyen sok címerje kadt. Aztán a tábor egyik agronómus vezetője — ahogy Darina nevezi „Lájoská" — Alaposan letolta. Azóta „tábu".

Az eleven nyitrai kislány azonban más bonyodalmakba is belekeveredett magyar szókincse miatt. Amikor — jutalomképpen, mint a brigádverseny egyik részgyőztese — Mártélyra utaztak a tanárképzősök, Darina elérkezettnek találta az időt, tudása fitogtatására. Annál is inkább.... mert éppen szükséges volt. A kérdés így hangzott.

— Köszönöm szépen, hol vécé?

A kérdezett fiatalember arcát azt hiszem tökéletesen felesleges leírni..

Egy kis hangtan

Az „ö" és az „ü" hangok kiejtése szerinte sohasem sikerült a szlovák lányoknak. A magyarok pedig szorgalmasan javítgatták. Aztán egyszer valaki megúnta és a következő javítónak ezt mondta: „Kukacos vagy mint az első osztályú cseresznye!". Ettől kezdve „büntetlenül" lehetett a két említett hang helyett „o"-t és „u"t- használni. De az egészségedre szó is leggyakrabban így hangzott: egészsegedre!

Egy nem mindennapi sporteseményre is sor került a táborozás alatt. Lányok — fiúk labdarúgó mérkőzést rendeztek, amelyen teljesen megérdemelten 4:3 arányban a lányok diadalmaskodtak. A mérkőzés hőse Judita volt, akit hamarosan a nyitrai Albert jelzővel tüntettek ki.

— Egyike vagyok Csehszlovákia női labdarúgó-játékvezetőinek. Mérkőzést is vezettem, így már láttam, hogyan kell belerúgni a labdába. Hogy jól ment? Istenem, édesapám is focista volt.

Ha ők voltak éjjel őrségben rettegett a tábor. Miért?

— Első alkalommal összeszedtük a száradó női mindenféléket. Összekötöztük, aztán zsupsz, fel az egészet a fára. Micsoda balhé volt reggel! Aztán mások is követték a példánkat. Az orvosok például a cipőket hordták egy kupacba reggelre. Órákig tartott míg mindenki megtalálta a saját lábbelijét. De ez már a táborozáshoz tartozik...

Komszomolisták

A székkutasi tábor hatéves történetében először vettek részt a tábor munkájában a Szovjetunió komszomolistái.

— Örömmel utaztunk Magyarországra. A táborozáshoz fűzött reményeink teljes mértékben valóra váltak, igazán jól érezték magunkat. Hátra van még az egy hetes szegedi látogatás és a balatoni nyaralás. Ez is biztos jól fog sikerülni. Akkor pedig uganazt mondhatjuk, amit eddig hangoztatunk: érdemes volt eljönni! — foglalja össze a brigád véleményét Liza Grigorjeva brigádvezető.

(Folytatjuk)

Új tanszékvezető főiskolánkon

A művelődésügyi miniszter dr. Pálmai Kálmánt, a Művelődésügyi Minisztérium osztályvezető helyettesét főiskolai tanárrá nevezte ki és megbízta a Szegedi Tanárképző Főiskola Irodalmi Tanszékének vezetésével.

Főiskolánk új tanszékvezetője október 1-től vette át az Irodalmi Tanszék munkájának irányítását, amelynek eddig Turák János, főiskolai docens volt megbizott, ideiglenes vezetője.

Az orosz nyelv és felsőoktatásunk

Egy nemzetközi konferencia tanulságaiból

Augusztus 25-én ért véget az a maga nemében első országos konferencia, amelyet a Művelődésügyi Minisztérium, a Magyar—Szovjet Baráti Társaság, a TIT, a SZOT, a KISZ KB, az Országos Pedagógiai Intézet és a Népművelési Intézet rendezett az orosz nyelv oktatásáról a Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére.

A konferencia többszáz résztvevője között ott voltak a hazai orosz nyelvoktatás immár mindkét nemzedékének képviselői: *a két évtizeddel ezelőtt a töretlen csapáson elinduló pionírokon kívül mindazok, akik részben az ő neveltjeik, részben velük együtt dolgozó munkásai e nagy politikai és kulturális fontosságú ügynek.*

A konferencia nemzetközi rangját mutatta, hogy elnökségében és előadói között foglalt helyet több nagynevű szovjet, csehszlovák és német szakember is.

(Csupán egy zárójel erejéig van hely elismerésünket kifejezni a rendező szerveknek és elsősorban a tanácskozásoknak hajlékot adó Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemnek a példás szervezésért, melybe az egyetem reprezentatív helyiségein kívül beletartozik a résztvevők elhelyezése is a Hotel Universitasban, az ügyes kísérő kiállítások összeállítása — egészen a programot tartalmazó meghívó tipográfiai minőségéig.)

Nagy mértékben számvető jellegű volt a tanácskozás. Csaknem két évtized múlt el azóta, hogy hazánkban szervezetten megindult a felszabadítónk nyelvének tanítása. Az ezzel foglalkozók többezres seregének immár tudományosan is lemérhető tapasztalata, a mindennapi munkában leginkább vitatott és megoldásra váró kérdések alkották a háromnapos tanácskozás legfőbb anyagát, ugyanakkor természetesen *felcsillantak a továbblépés távlatai is, csaknem minden referátum utalt a küszöbön álló feladatokra, az új igényekre és a kielégítésükhöz szükséges tudományos és módszertani erőfeszítésekre is.*

A konferencia házigazdájának, Suara Róbert tanszékvezető egyetemi docensnek történeti áttekintő jellegű bevezető előadása szemléletesen vázolta fel a megtett utat. Onnan, amikor néhány lelkes tanár kezdeményezése nyomán mintegy két és fél ezer középiskolás elkezdte, a cirillbetűket sillabizálva, tanulni Puskin nyelvét — a mai helyzetig, amikor a különböző oktatási szinteken mintegy egymillió magyar foglalkozik rendszeresen az orosz nyelv tanulásával. De legalább ennyire jellemzi a változásokat az is, hogy a kezdeti állapotokkal szemben, amikor a nyári, „gyorstalpaló" tanfolyamokon úgyahogy kiképzett, a tanulók előtt — ahogy mondani szokás — mindössze néhány leckével előbb járó tanárokkal kezdődött meg a tömeges oktatás, jelenleg 3 és fél ezer orosz szakos egyetemi és főiskolai hallgató készül négy, illetve öt éven át alapos stúdiumokon keresztül hivatására.

Nem kevésbé érdekes kitekintésre s számkivetésre adtak alkalmat a moszkvai Lomonoszov Egyetem mellett működő Módszertani Kutatóközpont igazgatója, Vitalij Kosztomarov előadásában szereplő adatok is. Azt a megállapítását, hogy *egyetlen más idegen nyelv sem ismeri története folyamán a tanulók számának ilyen rohamos mérvű emelkedését, szemléletesen bizonyították a — szándékosan — tőkés országok életéből vett statisztikai adatok.* Ha tíz évvel ezelőtt Angliában mindössze 40 iskolában tanították az orosz nyelvet (és ezek között mindössze kettő volt olyan, ahol ez úgynevezett első idegen nyelv lehetett), az idén már 890 iskolában van orosz nyelvtanár és ezek nagyrészében (kb. 500) az orosz lehet „az" idegen nyelv az érettségi vizsgán. Idézte *a finn oktatásügyi miniszter nemrégi moszkvai beszédéből azt, hogy jelenleg a három milliós ország 61 iskolájában van oroszoktatás, de ez a szám lehetne ötszöröse is, ha lenne elég képesített tanár és tankönyv.* A szomszédos Ausztriában egészen ez év februárjáig egyetlen olyan iskola sem volt, ahol az orosz nyelv ún. első idegen nyelv lett volna. Nyártól kezdve viszont kormányhatározat adta meg az orosz nyelvnek ezt a polgárjogot az osztrák iskolákban. (Nem független ettől az a tény sem, hogy a Bécs melletti Eisenstadtban — állami égisz alatt — immár hetedik éve működik olyan nyári egyetem, melyen az osztrák, nyugatnémet, francia orosz szakos egyetemi hallgatók tökéletesíthetik nyelvtudásukat a jórészt Moszkvából és más szocialista országokból érkező anyanyelvi lektorok segítségével.) A szovjet tudomány és technika közismert eredményei, az orosz nyelven olvasható tudományos-műszaki produkció és (egyre nagyobb mértékben) a szépirodalom ezúttal a tőkés országokat készteti felzárkózásra a nyelvtudást illetően.

A konferencia négy szekcióban és négy plenáris ülésen végezte munkáját. A szekciók a különböző oktatási szinteket képviselték. Az általános és középiskolai szekcióban a legnagyobb létszámú oktatógárda tapasztalatait általánosította a fele-fele arányban pesti és vidéki nyolc korreferátum, melyeknek zöme az országban már nem is kisszámú iskolai nyelvi laboratóriumok munkájáról számolt be. *A tanárképző szekciókban a három egyetem és a négy főiskola orosz filológiai tanszékeinek képviselői osztották meg egymással közös gondjaikat — a történeti nyelvtan szemléletalakító szerepétől a magnetofon és diavetítő ösztönző jellegű alkalmazásáig.* A szaknyelvoktatási szekcióban az egyetemek, főiskolák, felsőfokú technikumok, tanító- és óvónőképzők lektorátusai tették közkinccsé leszűrt megfigyeléseiket, míg a felnőttoktatási szekcióban a különböző (TIT. MSZBT, szakszervezeti) önkéntes jellegű körök legjobb előadói hordták össze értékes mondanivalójukat.

A plenáris ülések referátumai közül a legnagyobb érdeklődést egybehangzó vélemények szerint V. G. Kosztomarov előadása váltotta ki. Az általa vezetett, másfél éve működő kutatóközpont eddigi tevékenységéről és közvetlen terveiről számolt be — és éppen a már elvégzett és most készülő munkák szoros aktualitása és lendületes tudományos nagyvonalúsága volt az, ami megkapta a hallgatóságot.

A központ feladatául azt a magyarországi oktatás számára sem közömbös teendőt jelölte meg, hogy segítséget nyújtson az orosz nyelvet a Szovjetunió határain kívül tanulmányozó és oktató személyeknek és szerveknek. Ezt három fő formában valósítják meg.

Elsősorban tananyagok, tantervek stb. elkészítését vállalták. Mindez természetesen nem azonos az oroszok számára írt tankönyvekkel stb. hiszen különleges, éppen külföldiek számára szükséges és alkalmas szókincs és nyelvtani minimum gyakorlati elsajátítását elősegítő tananyagokra van szükség. Ilyen lesz pl. *a felnőtteknek írandó tananyagkomplexum, amely tankönyv, gyakorlatgyűjtemény, olvasókönyv, diafilm és hangszalag (illetve hanglemez) egységében alakítja ki a résztvevők mintegy ezer szó variációjából, a gyakorlati élet legfontosabb szituációiban helytálló nyelvét.* Kifejezetten külföldi országok számára készül az a 30 félórás műsorból álló tv-filmsorozat, mely életszerű jelenetek során „adagol be" 1200 szót oly módon, hogy az új szavak ismétlődését maximálisan biztosítja. (Pl. az első előfordulás óráján tizenkétszer, a következőn hétszer ismétlődik minden új szó.) Ehhez a sorozathoz is kísérő könyv, a filmek szövege írásban és hangban, valamint a filmek fő kockáit tartalmazó diafilm járul. Nagy várakozás előzi meg *a szókapcsolati szótárt is, mely az orosz nyelv állandó kapcsolatainak rendszerezésével nyújt segítséget a tanulmányozóknak — elsősorban haladó fokon.* Nagy szerepet szánnak az országismereti kiadványoknak is, melyek a szovjet életforma, az orosz kultúra, a mindennapi civilizáció aprólékos (és nyelvileg ugyancsak alaposan szelektált) bemutatásával hozzák közelebb a szovjet emberek mai életét.

A központ munkájának második fő területét nyelvészeti, nyelvpszichológiai kutatások alkotják: *olyan optimális oktatási módszerek kialakítása, melyek a különböző anyanyelvűek, életkori és műveltségi szintek, szakmai érdeklődés, a nyelvtanulásra fordítható idő stb. figyelembevételével összhangba hozza az eredményeket a nyelvtanulásra fordított idővel, anyagi eszközökkel és energiával.* Itt mindenekelőtt a nyelv struktúrájának funkcionális leírása a legsürgősebb, hiszen az eddigi tudományos leíró nyelvtanok csupán az anyanyelvűek szempontjából rendszerezik a nyelvi jelenségeket. Nem kevésbé fontos a mai nyelvi usus és az ezzel kapcsolatos normatívák megállapítása sem. *Az ismert francia kutatásokhoz hasonló módszerekkel vizsgálják a mai beszélt orosz nyelvet és az ebből leszűrhető statisztikai törvényszerűségek nagyban meghatározzák majd az egész világon az orosz nyelvoktatás tartalmát.* Fontos helyet foglalnak el a központ által koordinált kutatásokban a beszédmechanizmussal és a második nyelv appercepciójával kapcsolatos problémák, elsősorban a bilingvizmus és az interferencia különböző jelenségei.

Végül az egyetem tudományos kutatóközpontja fogja össze a Szovjetunióba érkező külföldi oroszn yelvtanárok szakmai továbbképzését. Ebből a célból komoly anyagi eszközöket kapott a szovjet államtól. Az eddigi formák (nemzetközi oktatói szemináriumok stb.) mellett *1967. szeptember 1-től kezdve állandó jelleggel kéthónapos továbbképzési tanfolyamok indulnak a szocialista országok oktatói számára.* Ugyanezt szolgálja a központ kiadásában megjelenő RUSZKIJ JAZIK ZA RUBEZSOM (Az orosz nyelv külföldön) című évente négyszer megjelenő folyóirat, melynek kissé elkésett első számát éppen a konferenciát megelőző hetekben kapták kézhez a magyar előfizetők is.

A plenáris ülések többi külföldi előadói is fontos problémákat fejtegettek. Frantisek Malir egyetemi tanár (Prága), Kosztomarovnak a funkcionális grammatikáról elmondott szavaihoz kapcsolódva szólt arról, hogy pl. a nyelvtan tanításában az „akadémiai" szabályok sok tekintetben megnehezítik a nyelvi jelenségek megértését idegen anyanyelvűek számára, amikor a leírt alakokat helyezik előtérbe, jóllehet a filológia a nyelv szóbeli alakjainak a primátusa alapján áll. *Tétele alátámasztására a ragozás tanításának új, morfológiai szemléletét mutatta be, mely amellett, hogy a nyelv pszichikai reprodukálásának jobban megfelel és kevesebb típust eredményez, és ezáltal könnyebben elsajátítható, a nyelv helyesebb képét is megteremti a tanulókban.*

Bertholdt Brandt, a berlini Humboldt egyetem tanára „A metodikai kutatások és a russzisztika" című előadásában tanszéke kutatómunkáját ismertette, elsősorban a lexikológia (internacionalizmusok) és a nyelvpszichológia területén.

Diana Furszenko, a moszkvai Lomonoszov egyetem tanszékvezető docense annak a tapasztalatnak a lényegét ismertette, melyet a szovjet egyetemek és főiskolák az utóbbi húsz évben szereztek, amióta először a népi demokráciákból, majd a tőkés országokból és a most fejlődő országokból érkező hallgatókat tanítják meg munkanyelvükre. E hallgatók és aspiránsok száma jelenleg mintegy 25 ezer.

A plenáris ülések hazai előadói, amellett, hogy részletesen utaltak az általuk exponált kérdések „fejlődéstörténetére", elsősorban a jelenlegi gyakorlat legidőszerűbb elméleti kérdéseit fejtegették. Banó István, az OPI tanszékvezetője az írásbeliség és szóbeliség kérdéséről tett számos újszerű megállapítást, leszögezve a szóbeli munkaformák elsődlegességét és a szótár alkalmazásának jelentőségét az oktatás minden szintjén. Kosaras István docens (OPI) az egynyelvűség szerepét vizsgálta az orosz nyelv oktatásában. *A különböző módszerek értékelése tekintetében helyeselni lehet azt a tételét, mely szerint az a módszer a hatékonyabb, amely több beszédlehetőséget teremt az illető idegen nyelven.* A tanácskozás résztvevői érdeklődéssel hallgatták ismertetését az OPI irányítása alatt készülő egynyelvű orosz szókapcsolati szótárról, Ferenczi Gyula, az MKKE munkatársa a magyar—orosz nyelvi kontrasztoknak az oktatásban való felhasználásáról szólt. Papp Ferenc, a KLTE docense az alkalmazott nyelvészet és a russzisztika, és általában a nyelvészeti elmélet és az oktatói gyakorlat kapcsolatát több algoritmus bemutatásával érzékeltette.

Balogh István, az ELTE docense egy mindeddig elhanyagolt terület, az orosz (illetve a magyar—orosz összevető) fonetika és intonáció terén végzett alapos kutatásairól számolt be. *Előadásában országos szakmai közönség előtt első ízben vázolódott fel e kérdéscsoport rendszere, ami annál is fontosabb, mivel — mint hangsúlyozta — a mondatlejtési hibák számos esetben még jobban megnehezítik a külföldi megértését egy anyanyelvű által, mint a szoros értelemben vett hangkiejtési hibák.* Rendszere — remélni lehet — impulzust ad valamennyi nyelvi tanszék és lektorátus ilyenirányú munkája elindításához is.

Tálasi Istvánné, az MM főelőadója három, a legutóbbi időben elkészült oktatófilmet mutatott be, mint az audió-vizuális oktatás leghatékonyabb eszközeit. Kölönösen nagy „közönségsikere" volt a népszerű tv-filmcsalád legújabb tagjának, melyben ismert színművészek elevenítettek meg — legtöbbször sikeresen, de mindig ötletesen — bizonyos nyelvi szituációkat.

A konferencia jó alkalom volt a russzisztika magyarországi művelőinek egy, a problémákat átfogó, elméleti alapvetésre csakúgy, mint bizonyos gyakorlati eredmények bemutatására lehetőséget nyújtó találkozásra. A referátumok nyomán a szünetekben kibontakozott viták máris számos új út lehetőségét villantották fel. Ezek kimunkálása a hétköznapokra vár.

Úgy gondoljuk, a szegedi felsőoktatási intézményekben működő csaknem félszáz orosz nyelvtanár munkája továbbfejlesztéséhez nem lenne fölösleges folytatni a budapesti párbeszédet. Elsősorban a szétszort és még eléggé akadozó módszertani kutatómunka jobb összehangolása nyerne ezáltal. Talán az sem megvetendő meggondolás, hogy a környék, elsősorban a számunkra egyrészt „emberanyagot szállító", másrészt végzőseink számára „termőtalajt" adó megyék pedagógusainak szakmai kvalifikációja nagyon rájuk férő emeléséhez is hozzájárulhatnánk. Végül, de nem utolsósorban: *igazán színvonalas szakmai továbbképzést jelenthetne a tanszékek, lektorátusok nyelvtanárai számára egy egyetemközi állandó oktatói szeminárium létrehozása.*

Két rövid gondolattal fejezem be soraimat. Az egyik: a V. G. Kosztomarov által említett, a közeljövőben megalakításra kerülő „Az orosz nyelv oktatóinak világszövetsége" magyar szekciójának létrehozása hovatovább már több mint aktuális lehet, — amikor többek között az NSZK-ban és Ausztriában már működik hasonló tagozat.

A másik: szeretnénk remélni, hogy az első budapesti konferencia után a másodikra nem újabb tizennyolc év tapasztalatai nyomán kerül sor.

FENYVESI ISTVÁN

Collegium Artium

Jubilál tudományegyetemünk népszerű művészeti előadássorozata

Tízéves a Collegium Artium. Jubilál az ismeretterjesztésnek ez az egyetemek szerte közkedvelt formája. Az alkalomhoz méltón az idei év programját ünnepi est nyitotta meg október 2-án este nyolc órakor a Dugonics téri épület aulájában, ahol *dr. Bólya* Lajos nyugdíjas egyetemi tanár tartott ünnepi beszédet, s a Művelődésügyi Minisztérium részéről megjelent *Bíró* Vera is felszólalt. *Bódás* Péter, *Karikó* Teréz és *Kemény* Klió mellett egyetemi hallgatók is szerepeltek a műsorban.

A tízéves jubileum idén az ötven évessel találkozott. Így lesz kettősen ünnepi az első félév műsorterve, hiszen októbertől decemberig a szovjet művészetről beszélnek majd az előadók. Október 3-án dr. *Káldi* János igazgató a szovjet művészetről, 10-én dr. *Mezei* Árpád főiskolai tanár a forradalom képzőművészetéről beszél. A képzőművészeti szekció második előadását *Vinkler* László főiskolai tanár tartja az Ermitázs képeiről, majd 24-én dr. *Pogány* Frigyes egyetemi tanár Leningrád művészeti emlékeiről a harmadikat.

Október 31-én *Hont* Ferenc a Színháztudományi Intézet igazgatója lesz előadója a forradalmi szovjet színházat ismertető estének, november 14-én pedig *Szántó* Judit, a Színháztudományi Intézet főmunkatársa tart előadást. Az amerikai színházi életet ismerteti dr. *Székely* György, a Színháztudományi Intézet igazgatóhelyettese november 21-én.

A zenetudományi szekció két utolsó előadásán november 28-án és december 4-én Hacsaturján, Prokofjev, Sosztakovics, Kabalevszkij illetve Haydn, Mozart és Beethoven munkásságával foglalkozik dr. *Nagy* István.

Az Art Kino e félévben a szovjet film történeti fejlődésével ismerteti meg az érdeklődőket hat előadásban.

A félév valóban ünnepi programját két ünnepi előadás egészíti ki. Előreláthatólag november 4-én egész napos kultúrális program keretében bemutatják a „Szentpétervár végnapjai" című filmet, este pedig az Orvostudományi Egyetemmel közösen adnak műsort a tudományegyetem kulturális csoportjai. Október végén vagy november elején rendezik meg tízéves Kortárs jubileumi estjét is, amelyre a tervek szerint Szegedre érkezik *Benjámin* László, *Moldova* György, *Simon* István, *Somogyi Tóth* Sándor, *Váci* Mihály és *Veres* Péter.

V. M.

A maradandóság mérlegéhez

Főiskolánk és a szegedi képzőművészet viszonya a Nemzeti Galériában rendezett tárlat tükrében

A idei szegedi nyár sikerének hullámai tetézték az eddigiekét. A falaink közt heteken át lüktető százezres áramlás mozgósításában a produkciók vonzerejével egyenértékűnek minősíthető a vezérkar hírveréslélektani magasiskolája. Korszerűen szólva: a tömegkommunikáció teljes csatornarendszerén át, betűvel, szóval, hanggal, képpel vették frontális támadásba a hazai és külhoni közfigyelmet. E „stratégia" egyik sikeres lépése volt a szegedi képzőművészek jól időzített tárlata a Nemzeti Galériában.

Huszonnégyen háromszázötven művel tették le képzőművészetünk névjegyét a halhatatlanok csarnokában. Hogy ki áll e reprezentáns menet élén, a közepén, ki a sereghajtó, hogy az alkotásokban miként tárulkoznak stílusok, áramlatok, ízlések, mesterek, példák, hatások, helyi ihletések vagy markáns egyéniségek, sehol másutt és másnál fel nem lelhető fénytörések, azt a szakmabeli értők feladata megmérni és kimondani. Miként azt is, hogy mit nyom a tárlat a latban képzőművészetünk értékének és rangjának országos tudomásulvételéért. Minket e sorokra csupán egy felismerés serkent. Nevezetesen az, hogy a huszonnégy kiállító közül tizenhatnak köze van a Szegedi Tanárképző Főiskolához. Tíznek tanítványi, hatnak tanári minőségben, közel kétszáz műalkotás erejéig.

Mosolyognivaló botorság lenne „lenyomozni" és „tetten érni" a temérdek tanítványi alkotás érhálózatában a tanári impulzusok lüktetését, a „szellemujjak vonásait", vagy azokon át egy intézmény hatásának leszivárgását a város képzőművészeti életébe, és erőnek szakával bizonyítani: íme, itt és itt világlik át a főiskola sajátos vízjegye! Mindez megfoghatatlan és mégis jelenvaló.

E paradox tényt történetileg is hitelesíti a tárlat katalógusának tanulmányírója, amikor kijelenti, hogy a szegedi képzőművészet jelen korszakának „kérdéseiben a Tanárképző Főiskola művészképző munkája hozott megoldást." Itélete csak tények alapján válhat evidenssé. Tényekért keressük meg a tanárt és tanítványt. Ők valljanak erről a munkáról s arról: mi köze van Szeged képzőművészetéhez főiskolájának?

A tanár: Vinkler László, a rajztanszék alapítója, gyűjtő és kisugárzó centruma, alkotó művész, esztéta, oktató, nevelő, a szegedi „harmadik nemzedék" szellemi atyja, felkészítésének mestere. Nem tudom, mi örökíti meg jobban: mélyen intellektuális és etikai tartalmú művészetének plasztícitása-é, vagy személyiségének hatása a tanítványok időtlen rezdületeiben? Az utóbbi irányból faggatom kérdéseimmel.

Miben látod a Főiskola kisugárzó szerepét, művészképző munkájának jelentőségét?

Elmosolyodik, fiókjába nyúl, előveszi legújabb tanulmányának kéziratát. „Szegedi festészet" címen most küldte a „Művészet"-nek. Rálapoz egy részletére.

— A szegedi képzőművészet legújabb periódusa a felszabadulással kezdődik. A társadalmi átalakuláshoz intellektuális rugalmassággal inkább a pedagógus művészek viszonyultak. Úgy látszik, az új társadalmi helyzetben, ha buktatókon keresztül is, mégis az elméleti munkában való gyakorlottság kellett.

Az elméleti munkának eredményei mutatkoznak meg a „harmadik generáció" felkészítésének sikerességében. Az az analitikus, olykor laboratóriumszerű, kísérleti munka, amelynek (túlzás nélkül állíthatjuk) a Szegedi Tanárképző Főiskola műtermei voltak középpontjában, *eszközöket formált és utakat nyitott.* Ide jöttek egymás után a harmadik nemzedék képviselői: *Fontos* Sándor és *Hemmert* János, *Dénes* János, *Szűcs* Árpád és *Kovács* Margit, *Pintér* József, *Dér* István és *Zombori* László, *Veres* Mihály, *Papp* György és *Zoltánfi* István, hogy csak az itthonmaradottak és a távolabb kerültek közül csak a kiállításokon vissza-visszatérő *Lóránt* Jánost említsem.

Jómagam, a tanszék alapító tanára, budapesti, római és párizsi tanulságokat közvetítettem. A korán meghalt *Major* Jenő nagybányai beállítottságú szemléletét hozta. Itt működött *Kopasz* Márta, a szegedi fametszőkultúra képviselője, *Buday* Lajos is élete utolsó időszakában itt került közelebb a szegedi gondolkodásmódhoz. *Fischer* Ernő budapesti áramlatot kapcsolt be a tanszék munkájába, annak azonban egy intellektuális, a szegedi kérdésfeltevésekre érzékenyen reagáló, innen is gyökerező változatát. A vásárhelyi művésztelepről jöttek a legfiatalabbak: *Szatmáry* Gyöngyi és *Lelkes* István. Itt tanított meghívott előadóként több féléven át *Dorogi* Imre, akinek működésével három nemzedék került egymással kontaktusba. Ide került át pedagógiai vonalról *Cs. Pataj* Mihály és *Szabó* Miklós, akik a második és harmadik generáció összekötői. A főiskolai műhelyből települt ki a kollektív műterem s lett önálló alkotómunkásság gócává, ahol *Vlasits* Károly képviseli a szegedi művészet folyamatosságát, egybelátva csaknem az egész évszázad szegedi történetét.

A harmadik generáció, amely indításait a tanszéktől kapta, magával hozta ifjúkorának alföldi tájélményeit és az alföldi nép bensőséges ismeretét. Így az az intellektuális munka, amely a tanszéket jellemezte, az alföldi urbánus hagyományt vezethette tovább olyan jövő felé, amelynek az alföldi élményvilágból táplálkozó fiatalság lesz a hordozója ebben a városban.

Tanszéki tevékenységed oktatói és nevelői részét tekintve, „ars poetica"-d érdekel, azaz: didaktikád és pedagógiád, informatív és formatív munkád vezérlő elve.

— Művészképző munkánk eredményét látom a harmadik nemzedék abbéli törekvésében, hogy kontaktust keres az egyetemes művészet fejlődéstörténetéhez és be akar kapcsolódni abba a folyamatba, amely a szocialista társadalom művészetét mint eredeti, helyi gyökerekből táplálkozó, de — és ez Szegedre talán inkább jellemző, mint a többi alföldi városra — szélestávlatú művészetet akar létrehozni.

A válasz jellemző Vinkler Lászlóra: nem magáról beszél, hanem a tanszéki kollektíváról, az összműködés eredményéről. De a fiatalok legtöbbje személy szerint őt vallja mesterének. Hol a nyitja e kötődésnek?

— A kettőt nem lehet szétválasztani. A rajzoktatást a tárgy oktató jellege határozza meg. Magamat a művészeti kultúra közvetítőjének tartom, nem utánozni való példának. Igyekszem jól megérteni azt, ami a művészettörténet során létrejött, abból kiválasztani a legalapvetőbb alkotómódszereket s azokat mind elvi, mind gyakorlati tekintetben megtartani. Hogy úgy mondjam: a művészi alkotás nyelvtanát és stíltanát tanítom. Tanítványaim ezért rendelkeznek szabadon azzal, amit tőlem kaptak, ezért építhetik közvetlenül a maguk egyéniségét a tőlem kapott elemekből. Persze igyekszem segíteni az építkezésben is. Megpróbálom kitalálni, hogy mire törekszik akit vezetek és igyekszem összeválogatni a számára is szükséges előfeltételeket, kapcsolatokat, akár személyi kapcsolatokig menően is. Abban is tudok segíteni, hogy elemzem munkáikat, így észreveszik, hogy amit csinálnak, hat is, és pedig nagyon konkrétan hat. Megszokják, hogy azt kell kifejezniük, aminek számukra értelme van, amit önmaguknak elhisznek, amit meghirdetni hajlandók. Ebben már nevelői tevékenység lappang. Akinek „visszaolvassák" cselekedetei értelmét, tartalmát, nem bújhat el önmaga elől, állásfoglalása erkölcsi töltést nyer.

A művészi munkát olyan életmegnyilvánulásra való törekvésnek tartom, amely rengeteg tanulás, gyakorlás, egyszóval felparcellázott résztevékenység nyomán időnként újra meg újra organizálódik, a teljes emberi személyiség megnyilvánulásává lesz. Persze nem szeretném, ha félreértenének: a „művészi munka" még csak egy kategóriába való tartozás jelölése. Nem jelenti, hogy minden művészi munkálkodás jelentős művet eredményez. A kategóriához azonban ragaszkodom: nem vagyok hajlandó elvi korlátokat vonni tanárképzés és művészképzés közé. Már csak azért sem, mert a nevelőtendencia a művészetben erősebb is lehet, ha más jelleget is ölt, a tanár pedig nem nélkülözheti az alkotó atmoszférát, ha nem akar rossz tanár lenni.

Amíg művészi és pedagógiai hitvallását hallgatom, szobája falának ékességét: Kerényi Károly portréját nézem s szinte őt vélem hallani. Ez a hitvallás a nyitja a kötődésnek.

A nevelés akkor eredményes, értékei csak akkor valósulnak meg, ha azok az emberek, akiknek felkínáljuk, magukévá is teszik, élik és továbbszármaztatják azokat. A mester és tanítvány termékenyítő viszonyát az azonos rezgésszámú rezonancia jellemzi. Erről két művésztanítvány így vall:

— Művésszé alakulásomat — mondja *Fontos* Sándor — Vinkler Lászlónak mint barátnak és mesternek köszönhetem. E kettős megjelölés lényeges szempont. Több nyaratnálam töltött, együtt festettünk nappal, este, meg hosszú órákat művészettörténeti kérdések megvitatására fordítottunk. Az én esetemben (de tudok másokat is) egy igazán baráti kapcsolat mélyítette el a hivatalos órák stúdiumait Ebben azt hiszem, itt a tanítvány lelki-szellemi elevensége, reagálása mozgásba hozta magát a mestert is. Így válhatott kölcsönösen termékennyé a tanítás és tanulás. Előadásai soha nem lezárták az utakat, a haladást. Csak érzékeltették vagy megnyitották azokat a kapukat, amelyeken mindenkinek saját ereje, tehetsége segítségével kellett átjutnia. E dinamikus módszer serkentő, lelkesítő hatása sok akadályon átsegítette a tanítványt. A műalkotások elemzése során az jellemezte, hogy a műveket nem holt termékként, statikus valóságként kezelte, hanem az alkotás, illetve a megalkotás visszakövetkeztetésével, vagy fordított mozgásával (analízis-szintézis), az újraátélés élményével belülről tárta elénk a művészit, az alig elmondhatót.

— Vinkler Lászlótól többek között azt tanultam—mondja *Veres* Mihály —, hogy a művésznek széles látókörrel, mélységes humánummal, nagy szakmai, filozófiai felkészültséggel kell rendelkeznie és tisztelnie kell mindenkiben az egyéniséget. Ő nem akart szándékosan senkiből művészt nevelni. De emberi egyénisége, művészi hitvallása a pedagógusképzésbe is művészetet ültetett.

Akiben meglátta a tehetség szikráját, azzal elmélyülten foglalkozott. Hogy művészetemben a filozófiai problémák és mély emberi tartalmak dominálnak, hogy ezek megoldásán és kifejezésén fáradozom, mesteremnek köszönhetem.

A tárlatot járván s így beszélgetvén, talán megvilágosodik a kérdés értelme: mi köze van Szeged képzőművészetéhez Főiskolájának?

Az, ami a folyónak a tengerhez. Megfoghatalanul bár, de benne van. Alkotóeleme annak és segíti azzá lenni, ami.

Dr. NÁNÁSI MIKLÓS

Országos közlekedési konferenciát rendeznek Szegeden

Október 10—11-én a Műszaki és Természettudományos Egyesületek Szövetsége Csongrád megyei szervezete, a Közlekedéstudományi Egyesület Közlekedésgazdasági szakosztálya szegedi területi szervezete Szegeden országos közlekedésgazdasági konferenciát rendez.

A két napos program előadásait és vitáit két szekcióban rendezik meg. Az első szekció a megyei tanácsháza tanácstermében tartja összejöveteleit, amelyeken négy előadás mellett 17 előre bejelentett hozzászólás hangzik el. A második szekció üléseit a MÁV Igazgatóság tanácstermében rendezik. Itt 5 előadáshoz 14 bejelentett hozzászólás kapcsolódik.

Az előadások és hozzászólások elemzik a közlekedésirányítás, a korszerű közlekedés, a gazdaságos szállítás legfontosabb problémáit. A konferencia október 11-én délben fejezi be munkáját.

Szerepel a konferencia programjában a József Attila Tudományegyetem Kibernetikai Laboratóriumának megtekintése is. Az itt folyó közlekedésautomatizálási kutatásokat Muszka Dániel, a laboratórium tudományos osztályvezetője ismerteti majd a vendégekkel.

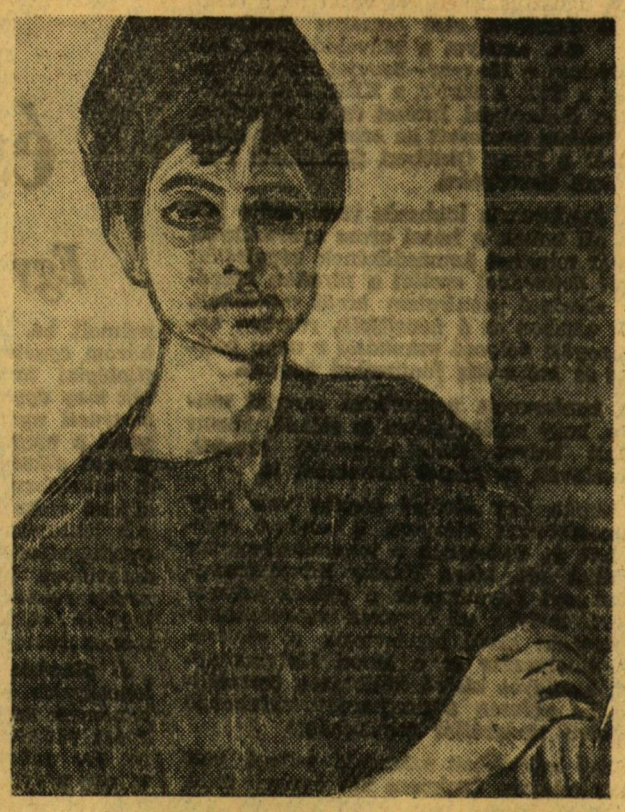

LEÁNYPORTRÉ Koszta Rozália festménye

Új költők, új versek

Szeleczky Klára:

Búcsú

A repülőgépek most szálltak fel az égbe,
A haját most fésüli egy lány,
És holnap talán egy orvos
Neki ír recepteket.
Ilyen jégkockákba nem szabad szíveket vésni
Üszó jéghegyekről ordítok,
Rámmosolyog és befogja fülét.
A napok végén senkise jön.
Fekete vásznak omlanak nyakamra.
Ne temess el, gyenge vagyok!
Egyszerre két követ nem tudok vinni.
A mi köveink morzsolják egymást.
Nézd, két lila művirágkoszorú összefonódott
Ez a nevetés nem nevetés.
Ez a kéz nem a tiéd, érzem
Nincsenek idegei.
Lomhán támolyog partjai közt a mi foyónk
Jeges akadályokba ütközik a lassuló víz.
Még mindig beszélek, pedig már
Búgnak a levegőben a gépek.
Egy lány a haját kontyba tűzte,
Kifestette szemét, és elindult
Talán éppen az én utamon,
Hogy újranevesse az én nevetésem.
Egy kéz kinyitott egy ablakot,
Egy hetyke Szöszit kiáltva, felém integetett.
S szemeim kelletlen gépiességgel
Gonosz mosolygó játékba kezdtek.
A szentképek sárgaorrú istennői
Elfordították rólunk komoly szemeiket

Tandi Lajos:

Vázlat

Áztam mosolyodban
fáztam könnyeidben
ha nem lettél volna
— megálmodtam volna a szemedet
— kitaláltam volna a hajadat
megmintáztalak volna
— lelket loptam volna szépségekből
— vért adtam volna felhasitott ereimből.
De voltál — s vagy
talán tudtod nélkül mindenem,
áztam mosolyodban,
fáztam könnyeidben
s most, távol tőled
zokogva hallgatom őszöm zenéjét
s hiszem lesz még időm,
hogy megköszönjem
mosolyod — amely áztatott
könnyeid — melyekben dideregtem.

Utóirat

Mi már nem lehetünk hősök
a tegnapi halottak dicsőségével;

mi már nem lehetünk szelídek
a felnövő Krisztusok töviseivel;

mi már nem szerethetünk
a holnap-születők ártatlanságával.

Az örök kánkán tovább dobog
a kor, gőzölgő színpadán.

Nemzetközi elismerés. Az elmúlt tanévben dr. Földi Mihály egyetemi tanárt, a II. számú Belgyógyászati Klinika igazgatóját a Nemzetközi Lymphologiai Társaság rendes tagjává dr. Boda Domonkos egyetemi tanárt, a Gyermekklinika igazgatóját az Európai Gyermekkori Nephrologiai Társaság rendes tagjává választották. Dr. Tóth Károly egyetemi tanárt, a II. számú Fog- és Szájbetegségek Klinika igazgatóját a Német Stomatologiai Társaság tiszteletbeli tagjai sorába választotta meg. Tóth professzort elnökévé választotta a Magyar Fogorvos egyesület a hazai fogorvosképzés terén szerzett érdemei elismeréseként.

●

Kiállítás. A Szegedi Tanárképző Főiskolán két évenként megrendezésre kerülő nemzetközi tudományos ülésszak keretében immár hagyományossá vált a rajz- és művészettörténeti tanszék kiállítása is. Ebben az évben a József Attila Tudományegyetem Aulájában október 12—26 között kerül bemutatásra a szakma és a művészetkedvelő közönség számára a tanszék dolgozóinak az anyaga.

Más kiállításoktól abban különbözik ez a tárlat, hogy laboratóriumi jellege van, nem reprezentatív, de képcsarnoki profilja sincsen. A tanszék a korszerű rajzpedagógia műhelye, nagy erőfeszítés történik az új reformterv kiszélesítése és megvalósítása érdekében; ez tükröződik az anyag egy részén is.

A kiállítás kapcsán megjelenő katalógus kiadvány jellegű. A nevelőktől egy-egy képreprodukció jelenik meg benne és Fischer Ernő tanszékvezető előszava után Vinkler László főiskolai tanár összehasonlító biográfiáját közli.

●

Tízen Jugoszláviából. Új színt jelent ebben a tanévben a Szegedi Orvostudományi Egyetem külföldi ösztöndíjasainak évről évre gyarapodó csoportjában annak a tíz jugoszláv hallgatónak a bekapcsolása, akik felvételéhez az Egészségügyi Minisztérium hozzájárult. Az 1967/68-as tanévben egyébként ötvenhat külföldi ösztöndíjas hallgatója van az egyetemnek. A függetlené vált afrikai országból 27 fiatal tanul Szegeden. Vannak mongolok, jordániaiak, ciprusiak is.

●

Új nővérszállás. Régi gond a klinikákon dolgozó nővérek lakásgondjainak enyhítése, megoldása orvosegyetemünkön. A nem szegedi születésű, egyedülálló nővérek sokszor azért kénytelenek kilépni munkahelyükről, mert nem bírják a magas albérleti árat fizetni. Az egyetem másfélmillió forintos költséggel még az idén megkezdi a Szemészeti Klinika tetőterében egy új nővérszállás kialakítását, mely 50 személy elhelyezésére nyújt majd lehetőséget.

Scraperrel a korai bronzkorban

Magyar piramisok titka

A kétegyházi ásatások szenzációja — Egy ismeretlen nép nyomában — Készülnek a pontos vizsgálatok

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy nép. Nagyon is egyszer, hiszen négyezer éve, s egyszer, hiszen „alig" kétszáz évig élhettek itt a Kárpát medencében, aztán szőrén-szálán eltűntek. Honnan jöttek? Hova mentek? Még nevük sincs. Gödörsíros kultúra, kurgán-kultúra, okkersíros kultúra — ez a nevük. Nyomukban rejtélyek és hatalmas halmok. Ezek a magyar piramisok. A régészek pedig, akárcsak Sherlock Holmes, türelmesen keresik az „újlenyomatokat", az áruló nyomokat.

Az egyik ilyen „nyomot" Kétegyháza határában találták meg. Errefelé van egy 35 halomból álló sírszerű temetkezési központ. A legnagyobb az úgynevezett Törökhalom. Hét méter magas, hetven méter átmérőjű kiemelkedés ez. Emberi kéz műve, melyet azonban nem bolygatott emberi kéz évezredek alatt sem.

Ezen a nyáron gépek és emberek érkeztek a halomhoz, és tíz méter szélességben átvágtág a közepét. S a halom felfedte titkát. Legfelül népvándorlás korabeli sírokat találtak. Ide temetkeztek a lusta szarmaták, akik készen kapták a pompás sírhalmot laza földjével. Lejjebb azonban már korabronzkori sírokat tártak fel.

Dr. Gazdapusztai Gyula, az Ókortudományi és régészeti tanszék tanszékvezető docense ezen a nyáron új módszerrel próbálkozott a halomásatásoknál. Scraperrel végezték el a munka nehezét.

— Egyik célunk az is volt, hogy a gépi feltárás használhatóságát bizonyítsuk. Ez sikerült is. A gép nem tette tönkre a maradványokat. A korabronzkori sírokban nemcsak a csontvázak maradtak meg, de a gerendák és a halottakat borító bőrmaradványok is. Hat sírt tártunk fel. Egy gyereksírt ládába téve a Békéscsabai Múzeumnak adományoztunk.

— *Mit olvas ki a régész a leletekből?*

— Elsősorban azt, hogy miként temetkeztek ezek az emberek. A zsugorított helyzetű halott fölött a sírgödröt tölgyfagerendákkal borították. Rendkívül szegényes mellékletanyagot találtunk: egy negyvenhárom állatcsontból készült láncot, néhány sertéscsontot, két ezüst fülkarikát. És a központi sírban ugyanúgy mint a köznépiben: mindegyik lábnál okkerrögöt. Edényt nem találtunk, de ilyenre még nem is volt hazánkban példa.

— *Tehát az okkersíros kultúra népével találkoztak?*

— A gödörsíros kultúra jobb elnevezés, hiszen okkerral máshol is találkozhatunk. Oroszul jámnájá-kulturának nevezik, ott is hasonló sírokat tártak fel. Amikor a nyár végén a Szovjetunióban jártam éppen ezért sok tudós érdeklődött eredményeink iránt. Többek között M. I. *Artamonov* professzor, a leningrádi egyetem régészeti tanszékének a vezetője és a Lenin díjas E. I. *Krupnov*, a moszkvai régészeti kutató intézet osztályvezetője. S nem csak az érdeklődésre kellett felfigyelnem, hanem arra is, hogy most is kifejezték: szeretnének kapcsolatot tartani velünk, közelebbről, akár idelátogatással is, megismerni eredményeinket. A hazai érdeklődésre sem panaszkodhatunk, kint járt nálunk a a televízió és filmet készített a munkáról.

— *Mik a tanszék további tervei?*

— Most egyelőre a leletanyag feldolgozására várunk. *Greguss* Pál professzor vállalta a faanyag vizsgálatát, az emberanyagét dr. *Lipták* Pál tanszékvezető docens végzi. A lehetőségek most már kialakították intézetünk profilját is: teljes erővel ezekre az ásatásokra állunk rá. Hallgatóink közül húszan nyáron Kétegyházán fizikai munkát már végeztek, az elméleti munka szakdolgozóinkra vár többek között. *Ecsedi* István hallgatónk például elkészíti Dél-Alföld halom-kataszterét, s így megállapíthatjuk: milyen összefüggő halom-mezők vannak, van-e elhelyezkedésükben valami rendszer. Eddig ugyanis a nagy sírhalmokat egyediként kezeltek, most egymástól való távolságukat — akárcsak a Szovjetunióban — térképészeti módszerekkel próbáljuk megállapítani.

Így s az ásatásokat is folytatva talán hamarosan megoldódik a titok: milyen történelmi szerepet játszott ez a nép a Kárpát medencében. Ma még csak annyit tudunk, hogy vádorolnak, ők hozzák be a lovat a Kárpát medencébe, vannak négykerekű kocsijaik, van szegényes kerámiájuk, ismerik a rezet és a bronzot. És építik ezeket a halmokat, amelyeknek méreteire jellemző, hogy háromezer köbméter földet kellett megmozgatniuk.

Egyes elméletek szerint ez a legrégibb indoeurópai nép. A leletek azt igazolják, hogy méreteik valóban eltértek az itteni őslakosságétól. Készülnek a pontos vizsgálatok...

Elgondolom. Valahol szekerek nyikorognak, lovak nyerítenek. Felszedelőzködik a tábor. De nem látni sem a harcosok arcát, sem az asszonyokét. Mögöttük az itthagyott otthon utolsó szimbóluma: a halom. Apáik nagyapáik fekszenek itt, de a fiú új hazát indul keresni. Honnan jöttek? Hova mennek? Ki tudja. Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy nép.

Veress Miklós

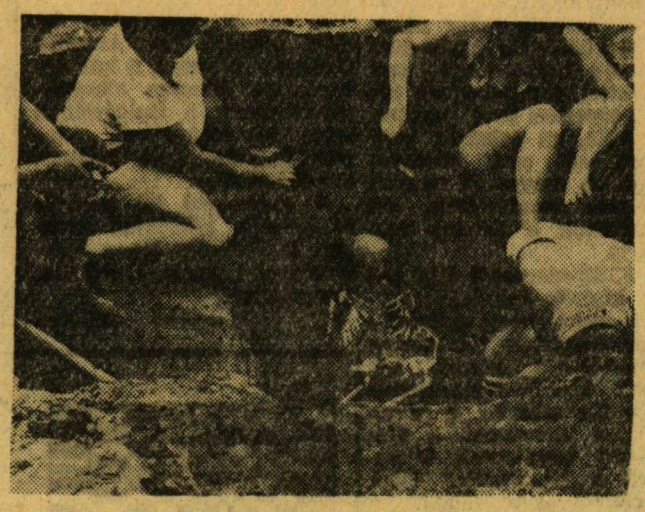

Ki voltál, ember? — faggatják a központi sír halottját a régészet legizgalmasabb perceivel ismerkedő hallgatók.

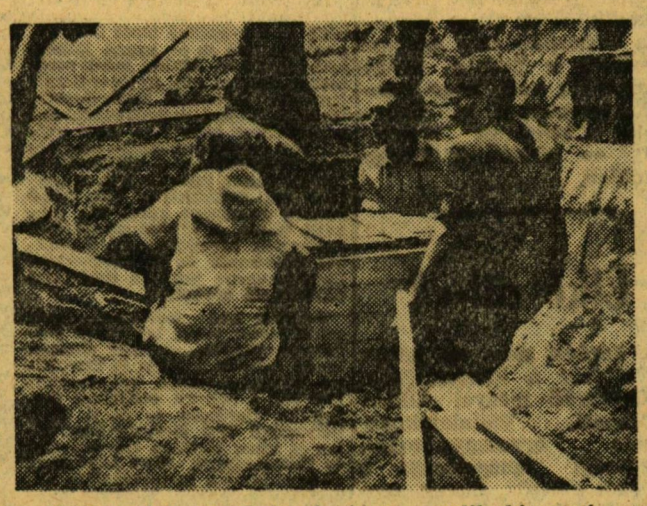

A ládába zárt gyereksírt óvatosan emelik ki a négyezer évvel fiatalabb felnőttek, hogy a békéscsabai múzeumot gazdagítsa.

Havonta több mint egy millió

Az 1966/67-es tanév statisztikájából emeltünk ki egy jellemző adatot: a Szegedi Orvostudományi Egyetemen ösztöndíj címén havonta 1 millió 39 278 forintot fizetett ki a tanulmányi osztály a hallgatóságnak. Ha figyelembe vesszük, hogy ebből az összegből hiányzik a különböző intézményektől, vállalatoktól származó társadalmi ösztöndíjak összege, különösképp nyilvánvaló, hogy szocialista államunk mily nagy mértékben támogatja a tanulni, magukat képezni akaró fiatalokat.

Ez az összeg 1500 hallgató között osztódik el, vagyis hallgatónként mintegy 693 forint havi állami támogatást jelent. Mi foglaltatik benne ebben az összegben? Tanulmányi ösztöndíjak, szigorlók havi támogatása, szociális ösztöndíjak, társadalmi ösztöndíjak az egyetemi költségvetés terhére, népköztársasági ösztöndíjak és hozzájárulás a kedvezményes menzai étkezéshez.

S mit vár ellenszolgáltatásként az állam ezért a támogatásért? Fegyelmezett, szorgalmas munkát, jó tanulmányi eredményeket, emberi tisztességet, becsületességet, közösségi emberhez illő magatartást.

Új feladatok a szakszervezeti munkában

Beszélgetés tudományegyetemünk szakszervezeti bizottságának elnökével

„Szocialista oktatásügyünk egyik nagy jelentőségű területe a felsőoktatási intézményekben folyó kommunista szakemberképzés. A szakszervezet minden lehetséges módon támogassa ezekben az intézményekben a ideológiai-politikai nevelő munka színvonalának, eredményességének fejlesztését, az oktató-nevelő munka hatékonyságának növelését, az ezt szolgáló jobb tárgyi és személyi feltételek biztosítását."

(részlet a Pedagógusok Szakszervezete VII. kongresszusának határozataiból)

Az elmúlt tanév végén lapunkban beszámoltunk arról, hogyan készülődnek felsőoktatási intézményeink a Pedagógusok Szakszervezetének VIII. kongresszusára. Azóta végére értünk immár a nyárnak, amelynek elején — július 10—11-én — lezajlott ez a nagyszabású tanácskozás. Most arról beszélgetünk dr. *Szentpéteri* István docenssel, a József Attila Tudományegyetem Szakszervezeti bizottságának elnökével, hogy miként sikerült az itt megvitatott problémákat a kongresszus elé tárni, milyen határozatokba foglalták bele felsőoktatási intézményeink szakszervezeti képviselőinek elgondolásait.

— Szakszervezeti üléseinken különösen két fontos kérdés foglalkoztatott bennünket a kongresszus előkészítése során. Az egyik a levelező és esti oktatás egyetemi és speciálisan szegedi helyzetének vizsgálatát tűzte ki célul. Voltak szélsőséges megnyilvánulások is, de ezeket nem vettük figyelembe. Nem azonosíthattuk magunkat olyan gondolattal, amely e fontos oktatási forma teljes felszámolásával foglalkozott, de szükségesnek tartottunk észszerűsítéseket.

A másik, a tagságot nagyon élénken foglalkoztató probléma a felsőoktatási intézmények dolgozóinak bérkérdése volt. Az oktatásügy terén dolgozók között a legutóbbi pedagógus fizetésrendezés óta tagadhatatlanul bizonyos bérfeszültség van. Mi azt javasoljuk, hogy megfelelően dokumentált, reális összevetéseket (az értelmiségi dolgozók illetve a különböző szocialista országokbeli pedagógusok fizetésének összehasonlítását) tartalmazó jelentést kell a kongresszus elé bocsátani.

— *Úgy tudom, hogy a kongresszus határozatilag csupán a bérproblémával foglalkozott e két kérdés közül...*

— A kongresszus határozatot hozott a felnőttoktatás fejlesztéséről is, s ezen belül olyan megállapítást tett, hogy növelni kell a követelményeket a középfokú és felsőfokú oktatásban, és el kell érni, hogy ezekben az iskolákban, intézményekben a felnőttek csak azonos követelmények teljesítése esetén kapjanak azonos bizonyítványt.

A második számú határozat az egységes oktatásügyi bérrendszer kialakításán belül vizsgálja a jelenlegi viszonyokat. Hangsúlyozza, hogy a létszámproblémákat figyelembe vevő, ösztönző bérrendszert kell kidolgozni. A határozatból az is kitűnik, hogy a felsőoktatási dolgozók bérrendezésére a népgazdasági helyzet felülvizsgálásával kerül majd sor.

— *Milyen határozatokat kell szem előtt tartani még a további munkában?*

— Egyet emelhetünk még ki: az oktatásügyi reform megvalósításának során keletkező további teendők közül a szocialista kommunista szakemberképzés területén az egyetemek fő feladatának a vezető funkció tökéletesítését jelölték meg. Fokozni kell a nevelői teljesítmény társadalmi megbecsülését, össze kellene hangolni a különböző szintű intézmények oktató-nevelő munkáját, egységes pedagógiai szempontok kialakítására kell törekedni.

A határozat lényege tehát ez. Amit joggal hiányolhatnak az egyetemek dolgozói, hogy nem foglalkozik a határozat a kutató munkával megfelelően. Nem tűnik ki, hogy felsőoktatási intézményeink kutató intézmények is egyben. Így nem határolható pontosan körül a szakszervezet munkaterülete ezekben az intézményekben: hogyan segítse, ösztönözze a szakszervezet a népgazdasági szempontból rendkívül fontos kutatómunkát, hogyan segítse a fiatal és idősebb kutatók helyes kapcsolatának kialakítását.

A kongresszus határozatai általánosságban érintik a felsőoktatási intézmények ügyeit. Talán majd a felsőoktatási intézmények szakszervezeti vezetőinek balatonfüredi konferenciáján ezen kérdések megtárgyalására is sor kerül.

— *A szakszervezetek életében az utóbbi időben bizonyos decentralizálási tendencia figyelhető meg. Ennek egyik jele volt az is, hogy a XXI. kongresszus határozatilag kimondta: 1968. januárjával az alapszervezetek tagdíjbevételi részesedését emelni kell. Éreztette-e hatását ez a tendencia a VIII. kongresszuson?*

— A pedagógus szakszervezet kongresszusa ilyen konkrétan nem foglalkozott az anyagi eszközök elosztásával. Határozata így hangzik: „A szakszervezet anyagi eszközeit a gazdálkodó szervek mind nagyobb arányban fordítsák a tagság szociális és kulturális szükségleteinek kielégítésére, valamint az eredményes mozgalmi munka feltételeinek biztosítására, s az évről évre növekvő anyagi eszközök felhasználása előtt az eddiginél jobban biztosítsák a tagság döntési jogát."

— *Milyen változások voltak a vezetőségben?*

— Számunkra a legfontosabb, hogy a pedagógus szakszervezet elnöke *Csűrös* Zoltán egyetemi tanár lett. Ez a tény önmagában is sejtetni engedi, hogy a következőkben a felsőoktatási intézmények problémái nagyobb súlyt kapnak a központi vezetőség és az elnökség ülésein.

Ez annál is biztosabb, mert a központi vezetőségbe beválasztották dr. *Mezősi* József kandidátust a JATE Ásvány és kőzettani tanszékének docensét is, aki minden bizonnyal jól fogja képviselni a felsőoktatási intézmények és különösen a szegediek érdekelt. A legfontosabb munka itthon, a főiskolán és egyetemen vár azonban szakszervezeteinkre, hogy a kongreszus meghatározta elvek szerint gazdasági-társadalmi életünk új feladataihoz felnőve bizonyítsák fontosságukat.

Szegedi Egyetem

Válaszút? Nem!

Egy pályakezdés kérdőjelei

Örömmel mentem el a Nemzeti Galériába, a szegedi képzőművészek műveiből rendezett kiállításra. Tanáraim: Vinkler László, Cs. Pataj Mihály, Szatmáry Gyöngyi alkotásai mellett találkoztam volt hallgatótársam, Zoltánfi István két képével is. Zoltánfi idén nyáron végzett, magyar-történelem-rajz szakon.

S amikor hallottam, hogy Szegeden maradt, itt tanít rajzot az egyik általános iskolában, ez az öröm még fokozódott. Aztán találkoztunk és beszélgettünk. Ebből a beszélgetésből formálódott elő a cikk: írás arról, hogy lehet e jó pedagógus az, akiben művészi, alkotói vágyak élnek. S fordítva is! Hogy a pedagógusi hivatás gyakorlása mellett megvalósulnak-e a művész vágyai.

— Tudod — mondta eltűnődve Zoltánfi — most érzem csak, milyen jó volt a főiskolán. Valahogy hiányzanak az órák, a szemináriumok, a viták. S a többiek persze, akik szétrajzottak, szétszóródtak a búcsúzásunk után.

Pedig elég nehéz volt ez a négy év. Három szakon kellett helytállni a tanulmányaimban s még dolgozni is, festeni, nem külső kényszer hatása alatt, hanem belső szükségből, belső parancsra. Nélkülöztünk, hogy festékre, egyebekre költhessünk többet. Éjszaka is fennmaradtunk dolgozni, tanulni. Most másféle nehézségekkel kell megküzdenem. Most hogy tanítok, érzem: keveset kapunk a főiskolán a pedagógusi munka gyakorlati ismereteiből. Kevés a szakmai gyakorlat óraszáma! Emlékszem a javaslatunkra: a negyedévesek a második félévben heti 15 órát tanítsanak s heti 5 órában foglalkozzanak a módszertannal tanítási fizetés mellett.

— Ha már a tanításról beszélünk, az eddigiek alapján hogy látod: össze lehet-e a napi munka során egyeztetni a két hivatást, a művészét és a pedagógusét?

— Hihetetlennek tűnhet — felelte — de bennem a kettő nem csak hogy jól megfér egymással, hanem kiegészíti egymást. Hogy mást ne mondjak: a gyermekek rajzainak csodálatos ihlető ereje van. S ezt csak az a festő tudja értékelni, aki állandóan kapcsolatban van a gyermekekkel, ismeri képzeletvilágukat, naiv fogalmaikat.

— Örültél, amikor közöltek veled, hogy Szegeden kapsz állást?

— Nagyon. Való igaz, hogy tán túl nagy előnnyel is indultam a pályámon a többiekkel szemben. Sokat jelent az is, hogy az iskolában kitűnő kollektívába kerültem. S felbecsülhetetlen jelentősége van számomra, hogy nem kellett elszakadnom a város képzőművészeti életétől. Nekem ugyan nincsenek formai előítéleteim, meggyőződésem, hogy a festői eszközöket, a megjelenítés módját minden esetben az alkotói szándék és az elmondandó tartalom határozza meg. Jó festő csak intellektussal bíró ember lehet. A született tehetségek kivételek. Jó, hogy itt maradhattam azoknak a művészeknek a közelében, akiktől eddig is sokat tanultam. Az a véleményem, hogy az ember csak akkor lehet igazán művésszé, ha e hivatás nem csupán magatartása, hanem életformája lesz. Az, hogy szerepeltem képeimmel a Szegedi Nyári Tárlaton és a Nemzeti Galériában rendezett kiállításon, tudom, előlegzett bizalom. Szeretnék ennek a bizalomnak megfelelni s ez még elmélyültebb munkára és tanulásra sarkall.

Sok más dologról is szó esett még. Beszélgettünk s amikor elköszöntünk egymástól és még egyszer átgondoltam magamban mindent, az a meggyőződés formálódott ki bennem, hogy Zoltánfi Istvánnak sikerül ez a bizonyítás, hogy e pályakezdés kérdőjeleit hamarosan felváltják majd a sikerek, eredmények biztonságot és bizonyosságot adó felkiáltójelei, pontjai.

Éltető Mária

CSENDÉLET — Zoltánfi István

Bolgár vendégek a jogi karon

A JATE Állam és Jogtudományi Kara és a Szófiai Egyetem Jogi Fakultása közötti szerződés értelmében évente magyar egyetemisták Bulgáriában, bolgár joghallgatók pedig Magyarországon töltik kötelező gyakorlatukat. Az elmúlt napokban — viszonozva a magyar joghallgatók nyári bulgáriai látogatását — tíz napot töltött Szegeden a szófiaiak küldöttsége. A vendégeket a kari KISZ-szervezet patronálta ittlétük alatt.

— Nagy szeretettel fogadtak bennünket Magyarországon — mondta Peter *Krotnev*, a küldöttség egyik tagja, majd hozzátette — sok szeretettel gondoskodtak rólunk, egyetlen üres percünk sem volt, ez azonban nem panasz, sőt csak köszönni tudjuk. A magyarok nagyon figyelmes vendéglátók, ezt tapasztaltuk e néhány nap alatt is.

A KISZ-szervezet által felkért kísérők mindent megtettek azért, hogy a külföldi egyetemisták jól megismerhessék a várost. Így többek között megtekintették a füvészkertet, a zsinagógát, a múzeumot, a Mátyás-téri templomot, Újszegedet, a kibernetikai laboratóriumot és a Dómot.

— A legnagyobb élményt az orgona jelentette számunkra a városnézés során. Nálunk pravoszláv egyház működik és ez tiltja az orgona használatát. Amikor betértünk a Dómba, olyan szerencsénk volt, hogy sikerült orgonazenét is hallanunk. Csodálatos élmény volt! — áradozott Kintso *Kindalov*.

Idejük többi részében ismerkedtek magyar kollégáikkal, műsoros rendezvényeken vettek részt.

— Jól élnek a magyar egyetemisták, vidámak, szeretnek szórakozni. Mi sem különbözünk tőlük, ezt jó néhányszor megmutattuk — nevetett Georgi *Rokov*. — Főleg a Tisza-presszót látogattuk. Hogy milyen csodálatosan csinosak itt Szegeden a lányok!

A magyar konyha, illetve az egyetemi menza az ő tetszésüket sem nyerte meg. Véletlenül?

A küldöttséget elutazása előtt fogadta Dr. Antalffy György professzor, a kar dékánja és szívesen elbeszélgetett velük a Bulgáriában folyó jogászképzésről, tapasztalataikról, itt szerzett élményeikről.

A csereakció jól sikerült és ezért a következő években is érdemes lenne szorgalmazni hasonló akciók lebonyolítását!

R. E.

Elkészül-e?

A kérdést nem mi tettük föl először a kivitelezőnek, a Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalatoknak, hanem orvosegyetemünk Gazdasági Igazgatósága s ők sem először, hiszen eredetileg talán már e tanév kezdetére be kellett volna költözniök a hallgatóknak az új kollégiumba.

Egyelőre azonban még a jó öreg Jancsó Kollégiumban laknak az új kollégium jövendő lakói. Az építkezés halad, haladgat... Módszeresen, lassan. Lassan, de biztosan! — Mondhatná valaki. Csakhogy az sem biztos, hogy az év végéig átadásra kerül ez a közel 15 és félmillió forintos objektum.

A totózás, találgatás mindenesetre folyik. Ha angolok volnának, már számtalan fogadást kötöttünk volna. De nem vagyunk angolok s egyébként is úgy tűnik, túl kockázatos a december 31-i átadási határidőre fogadni.

Mi van veled SZEAC?

Az atlétika portáján

NAPJAINKBAN, amikor a Szovjetunió és az USA, de más nemzetek egyetemistái is világcsúcsokat állítanak fel atlétikában, a szegedi egyetemisták eredményei még az országos színvonalat sem érik el. Honnan ez az óriási különbség? Erre a kérdésre kerestem választ a SZEAC atlétikai szakosztályának vezetőinél, s bár megnyugtató kép a beszélgetés után sem alakult ki bennünk, úgy hiszem nem érdektelen az atlétikát szerető egyetemisták számára — sajnos kevesen vannak ilyenek Szegeden —, megrajzolni a jelenlegi helyzetet, feltárni a jelenlegi gyenge eredmények okát.

Hiszen nem mindig volt ez így. Volt a szegedi egyetemeken hagyománya az atlétikának, volt a SZEAC-nak országos bajnoka, kalapácsvető csapata, de ez már sajnos a múlté.

Jelenleg a szakosztályban csak százhúsz tagot tartanak nyilván, de ezek között is kevés az elsőosztályú sportoló s azok sem egyetemisták. Tehát sem minőség, sem mennyiség. Igen — mondja *Katona* András szakosztályvezető, — így van, de ezen nem is lehet csodálkozni. Ugyanis hiába alapsportág az atlétika, hiába a sportok „királynője" az atlétika és az atléták sem kapnak olyan támogatást és elismerést, amilyen ezt a sportágat megilletné.

AZ OBJEKTÍV nehézségek egyrészét, mint például a felszerelés hiányosságait (elképesztő, hogy a szakosztálynak összesen 15 pár futócipője van, nincs magasugróléce, gerelye) mégcsak megoldják valahogy, de a problémák többségével a szakosztály egyedül nem tud megbirkózni. A SZEAC elnöksége pedig már hosszú idő óta nem vette alaposan bonckés alá az atlétika helyzetét. Problémák, nehézségek pedig vannak bőven. Csak egy-két példa: egy edzőre átlag harminc versenyző jut, s ezek a versenyzők sem tudnak a menza koszton megfelelő intenzitású edzést folytatni. S ha tudnának is, minek? A versenynaptár szerint a fő versenyek vizsgaidőszakban és nyáron vannak, így az atlétikai szakosztály lényegében holt időben dolgozik. S az objektív nehézségek szubjektívekkel párosulnak. A hallgatók egyre inkább a „könnyebb", játékosabb sportokat választják a sok lemondást követelő atlétikával szemben, amelynek csúcseredményei lassan egyébként is elérhetetlen távolságba kerülnek az átlagszínvonaltól. S még az sem biztos, hogy sportágat választanak a hallgatók, hiszen a sokfajta szórakozás közül csak egy a sport. Attól pedig, hogy a sokoldalú ember iránti igény általánossá váljon, még messze vagyunk.

MÉGIS MIT lehetne tenni, hogy valamilyen előrelépés történjen az elkövetkező időszakban? Számolva azzal, hogy a jelenlegi helyzetben a szegedi felsőfokú oktatási intézményekben nem lehet tömegessé tenni az atlétikát. Először is, a minőségi fejlesztésre kell törekedni, s a szakosztályokon belül csak ezzel kellene foglalkozni. Szemléleti változásra van szükség nemcsak a hallgatóknál, hanem az egyetemi vezetésnél is: becsüljék meg jobban az atlétákat és általában a sportolókat.

Népszerűsíteni kell az atlétikát, minden lehetséges fórumon, s elkezdeni a kiválasztást, a tehetségek felkutatását már a középiskolások körében. Megteremteni a lehetőséget arra, hogy azok, akik vállalják az áldozatokat, a lemondást, jobb körülmények közé kerüljenek.

Talán még megérjük, hogy lesz egyszer az egyetemeken is pezsgő atlétikai élet.

Ambrus György

Fizessétek elő!
Olvassátok!
A ti lapotok a
SZEGEDI EGYETEM
Előfizetési díj: 1 évre 10 Ft.

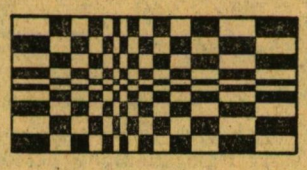

SAKK

Rovatvezető: dr. Blahó György

TATA

Így szólította őt öreg és fiatal: az őszülő nagyapa, a meglett férfi és a csapatba most belecseperedett ifjú is — hozzá képest mind gyerkőc. Alakja körül megmerevedett az idő, múltjáról már életében legendák tudósítottak. Akik az utolsó negyedszázadban ismerkedtek meg vele, nem vettek rajta észre változást. Megsárgult, sakktörténelmi érdekességű fotográfiákon rábukkanva legföljebb azt fedezhetjük föl, hogy valaha gondosan ápolt ősz szakállt viselt. A bibliai pátriárkák kelthették híveikben az ősidőkből származás és maradandóság ilyen zavarba hozó és tiszteletet parancsoló érzését.

Forgács Leó kortársa, már sakkrovatot vezet (az egyik szegedi napilapét), amikor Capablanca először hajózik át Európába és Szabó László világrajöttekor rég a háború poklában forgolódik tisztként — de a most pelyhedző állú Gergely Laci ellen is küzd töretlen szívóssággal és ravaszsággal. Mert harcosság és ravaszság a legjellemzőbb stílusára mindenkor. Megőriz valamit a századforduló — a Vidmar által visszasóvárgott aranykor — titánjainak a sakkot véres komolyon vevő harcos szelleméből. Mint hajdani lovagok, ő sem ismer félelmet a 64 mezőn, ámbár a gáncsot éppen nem veti meg (legföljebb ha ellene alkalmazzák). Itt, e hol Dél-kerület, hol Csongrád-megye, hol Szeged város néven nyilvántartott sakk-tájon él mindvégig: a sakkal, a sakkért — olykor a sakkból... A két háború közt rendezett városi versenyeken — így tudja azt a sakkberkekben szájról szájra szálló legendakör egy darabja — fordulóról fordulóra rendszeresen kunyorált a rendezőségtől egy kis előleget az első díjra. Azon legföljebb a józan polgári gondolkodáshoz és bankfegyelemhez szokott mecénás ütközött meg, hogy e szokásától vesztett játszma után se tért el. Tehette.

Régi Sakkvilág évfolyamok egyhangúan ismétlik nevét a városbajnokságok élén. És mintha mi sem változott volna: az idei városbajnokságban is ő, Konrád Alajos, az első (holt versenyben).

A sors nem kényeztette, a kor is megszedte rajta adóját: háta meggörbült, füle elrestült, keze meg-megremegett, betegség fojtogatta. Panaszkodni azonban csak nagyritkán panaszkodott, akkor sem ilyen apróságok, hanem súlyosabb csapások miatt: „Ha én akkor (t. i. 1948-ban) f2-re teszem a huszárom!" vagy „Ó, ha én ezt a változatot hamarabb (értsd: vagy 30 éve) olvasom!" Előfordult, hogy szűkebb pátriájában, Felsővároson eltévedt. A sakktáblán sosem. Amikor csapata némi lelkiismeretfurdalással bocsájtotta botorkálón magányos útjára a szombati budapesti forgalomban, ő volt az egyetlen, aki az ellenfél város peremén eldugott klubhelyiségét idejében megtalálta.

Vidmar és Botvinnik a sakkbeli ambícióknak 50 éves kor fölött bekövetkező megcsappanásáról vall. Benne még a 9. évtizedben is legföljebb csak fokozódott, de semmiképp sem csökkent az ambíció. Nekilátott elméletet tanulni. Feleki László 1958-ban Stockholmba látta a brazil szurkolókat a labdarúgó világbajnokság döntője után és úgy vélte: találkozott az emberi boldogsággal. Nem látta viszont a Tatát, amikor 83 éves korában megszerezte minősítéséhez a csillagot.

Minap vasárnap még versenyjátszmát nyert — és hét végére el is temették. Furcsa volt rádöbbenni, hogy ő is halandó.

Mit írjak szépet e megemlékezés végére? Csak az igazat. Ami valószínűleg nagy megelégedéssel töltené el:

Hiányozni fog Szeged sakkéletéből.

FRANCIA VÉDELEM. Konrád—Lénárd, Hódmezővásárhely 1931.

1. e4 e6 2. d4 d5 3. e5 c5 4. c3 Hc6 5. Hf3 Vb6 6. Fd3 cd 7. cd Fd7 8. Fc2 Hb4 9. Hc3 Hc2: 10. Vc2: Bc8 11. 0—0 He7 12. a3 Hc6 13. Fe3 Ha5 14. Hd2 Fe7 15. Kh1 Fb5 Jobb volt sáncolni **16. Bfc1 0—0 17. Vd1! Fd7** Ilyen ide-oda tolatás később sem volt tanácsos Konrád tata ellenében **18. b4 Hc4 19. Hc4: Bc4: 20. Vg4 Bfc8? 21. Hd5:! Bc1:+ 22. Fc1: Vd8 23. Fh6 g6 24. He7:+ Ve7: 25. Fg5 Ve8 26. h4 Bc4 27. Vf4 f5 28. ef Kf7 29. Ve 3 a6 30. Be1 Fc6 31. Ve5 Vd7 32. Vb8 Vd5 33. f3 Fe8 34. Be5 Vd4: 35. Be6: Ke6: 36. Ve8:+ Kf5 37. g4+** — **sötét föladta.**

E játszmáját vette föl Maróczy Géza „Végjátékok és játszmák" című kötetének kis magyar pantheonjába.

Indul az új fejtési évad:
1. hadállás

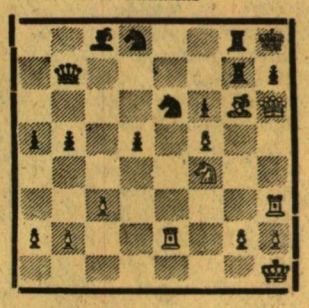

Világos: Kh1, Vh6, Be2, Bh3, Fg6 Hf4; gy.: a2, b2, c3, f5, g2, h2

Sötét: Kh8, Vb7, Bg7, Bg8, Fc8, Hd8, He6 gy.: a5, b5, d5, f6, h7

Világos nyer.

SZEGEDI EGYETEM

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Tanárképző Főiskola lapja. Megjelenik havonta kétszer. Főszerkesztő: Papp Lajos. Szerkesztőség: Szeged Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Tel.: 15-198, 12-330. Kiadásért felel. Kovács László a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója. Kiadóhivatal: Szeged, Tanácsköztársaság útja 10. Tel.: 13-500, 13-116. A lapot az intézmények pártbizottságai terjesztik. Ára 50 fillér. Előfizetés negyed évre 3 Ft

Szegedi Nyomda Vállalat